

Kanske skulle vi ägna mer kraft åt att argumentera mot diagnos- och psykofarmakatsunamin.

Debatt sidan 4

Till er som ska hjälpa oss: Det är vi med den starkaste empatin och de största visionerna som känner mest smärta i den här världen, Ni kan lära av oss.

Hampus på Familjevårdsstiftelsens kongress.
Sidan 10 - 13

Promised Land får mig att tänka på mitt eget arbete, psykiatrin, på läkemedelsindustrin och den roll den kommit att spela.

Göran Nordströms filmsida sidan 18 - 19

Mitt val att bli familjeterapeut är ingen slump. Som "lämnat" barn har jag tidigt lärt mig när jag bör anpassa mig och när jag kan ta för mig för att överleva.

Eva Digas sid. 20 - 23

Svensk Familjeterapi

Nr 2 2013, årgång 24
Issn 100-3421
Utgives av Svenska Föreningen
för Familjeterapi (SFFT)

Redaktör:

Anita Blom af Ekenstam,

Redaktör/layout:

Mårten af Ekenstam

Adress: Ringvägen 47b,
181 33 Lidingö

Mail: sftred@telia.com

Nästa nummer

kommer ut i

september

Manusstopp: 15/8

Föreningens styrelse 2012 — 2013

Marie Forneman, ordförande

Arne Gynther, vice
ordförande

Ulf Korman, kassör

Åsa Kvarnbrink, sekreterare

Helena Engelbrekt, ledamot

Britt-Marie Andersson,
ledamot

Lena Sahlström, ledamot

Cecilia Scott-Wiklöf,
ledamot

Charlotte Westerberg,
ledamot

Vakant, ledamot

Karin Nilsson, vetenskaplig
sekreterare

Föreningens

webbadress:

www.sfft.se

När du håller detta nummer i din hand är det sommar... När jag skriver är det knappt vår i Jämtland och tiden efter påsk fram till i början av maj verkar alltid vara intensiv på ordförandeposten. Vi har haft styrelsemöte i Ystad och fått inspektera Ystads Saltsjöbad där årets familjeterapikongress hålls 17-18 oktober. Fina lokaler och ett fantastiskt läge vid havet, därtill ett intressant och innehållsrikt program, varför tveka? Jo, jag vet att det inte är så enkelt som arbetstagare att kunna åka på kongress, men fråga och ge inte upp på förhand! Södra som arrangerar är förstås tacksamma att få anmälningarna så snart som möjligt så att de i lugn och ro kan fortsätta med förberedelserna. Det är billigare att anmäla sig tidigt också! Se vidare annons i SFT, på hemsidan och facebook.

De nordiska ordförandena har mötts i Helsingfors och där handlade det mesta om den Nordiska kongressen 2014 som alltmer börjar ta form. Finska föreningen har valt att inte ge ut den gemensamma tidskriften "Nordisk forum" inför kongressen utan kommer att informera oss kontinuerligt via en hemsida, mail och med presentationer i respektive lands tidskrift.

Det är alltid givande att träffa de andra ordförandena och i år var alla föreningar representerade. NFFT har en alldeles ny tillsatt ordförande, Pelle Slagsvold och Susan Harnow från STOK har varit ordförande mer än ett år men inte kunnat delta tidigare. STOK har kämpat med dålig ekonomi och fått prioritera hårt, precis som vi tidigare gjorde, kunde väl känna igen situationen.

Rundturen avslutades med Fokus på familjens årsmöte i Oslo, och det svenska temanumret är nu helt färdigt! Jag vet inget om innehållet och får inget veta förrän i höst, jag skrev tidigare att det skulle bli i vår, fel av mig! Det svenska temanumret blev också kulmen på Kerstin Hopstadius tid som nationell redaktör, hon avtackades rejält och förtjänstfullt! Gustaf Berglund som tidigare var redaktionsmedlem efterträder henne på redaktörsposten och ny redaktionsmedlem är Ingegerd Gavelin, tack och välkommen! Vi hoppas framöver på fler svenska artiklar i Fokus, ta gärna kontakt med Gustaf och Ingegerd!

Det har varit en aktiv vår i lokalföreningarna också och många intressanta arrangemang med både inhemska och utifrån kommande föreläsare. "Tänk om jag kunde vara med!" tänker jag ofta när jag läser om arrangemangen på hemsidan. Ibland är avstånden för långa men kanske skulle vi försöka "hälsa på" hos varann lite oftare när något händer i grannföreningen.

JHFF har fått en "granne - nabo" på andra sidan gränsen "Midt norsk kompetansenettverk for familjeterapi". Jag och en kollega tog tåget över och deltog på en föreläsningdag med Anette och Allan Holmgren om "Tap, trauma och fortellinger" samt gjorde studiebesök. När JHFF några veckor senare hade en föreläsningdag om ABFT med Suzanne Levy kom två norska kollegor, känns som början på ett fortsatt utbyte oss emellan.

Under våren lämnade en av de stora svenska profilerna inom vårt fält, jordelivet: Kjell Hansson, aktiv in i det sista. Jag kände honom inte alls annat än som en dynamisk föreläsare, hans efterord skrivs av de som kände honom närmare. Han kommer att fattas.

Sommaren känns ofta som allra bäst innan tycker jag, när alla förhoppningar finns så nu hoppas jag att vi alla får en skön, lång och återhämtande sommar!

Marie Forneman
ordförande

UNDER VÅREN SKER MÅNGA redovisningar av examensarbeten och avhandlingar i hela vårt avlånga land. Ett par intressanta arbeten från Umeå är till exempel Kristina Edvardssons avhandling: Hälsopromotion under graviditet och tidigt föräldraskap – Utmaningen med innovation, genomförande och förändring inom Salut-satsningen. Disputationen sker 31 maj vid institutionen för folkhälsa och klinisk medicin. Viktoria Skoog disputerar vid institutionen för socialt arbete 5e juni med avhandlingen: Barn som flyttas i offentlig regi. En studie av förekomst och upplevelser av instabil samhällsvård för barn.

I Sverige satsas mycket på förebyggande arbete för barn och föräldrar. Folkhälsoinstitutet har utifrån regeringsuppdrag gett uppdrag till kommuner och forskningslärosäten att

utföra interventioner och forskning kring föräldrastöd. Projekten har varit spridda över hela Sverige och ska rapporteras under 2013 och ligga till grund för eventuella fortsatta satsningar på föräldrastöd. Under hösten kommer Folkhälsoinstitutet att genomföra regionala föräldrastödskonferenser i samtliga 21 län om bl a den nationella föräldrastödsstrategin, aktuell forskning om föräldrastödsinsatser samt om hälsoekonomiska vinster med föräldrastöd och hur ett kostnadseffektivt föräldrastödsarbete kan bedrivas.

Det är viktigt med förebyggande arbete men det behövs också kompetens för att hjälpa och förstå de som behöver ytterligare insatser. Jag tror på betydelsen av att främja anknytning, samspel och goda relationer. Effekten av insatserna behöver mätas på ett vetenskapligt

säkert sätt och jag tror att det blir allt fler kopplingar mellan neurobiologins möjligheter till dokumentation av de fysiologiska förändringarna i hjärnan och de relationsinriktade insatserna. I boken *Brain Based Parenting* av Jonathan Baylin, & Daniel Hughes, Norton Press, 2012 kan man få mer idéer kring detta.

Huvudtemat för nästa nordiska kongress som äger rum i Åbo 13-16 augusti, 2014, kommer att vara familjeterapi framtid. Jag är med i en nordisk grupp som påbörjat planeringsarbetet. I väntan på Åbo finns möjlighet att ta del av ett fantastiskt program i Ystad 17-18 oktober 2013. Som tidigare är Du också välkommen att skicka in uppsatser och avhandlingar till föreningens hemsida.

Karin Nilsson
Vetenskaplig sekreterare

Nominera
Årets familjeterapeut 2013

Medlemmarna nominerar och styrelsen utser någon eller några som gjort något speciellt inom familjeterapiområdet i Sverige under det kalenderår som föregår kongressen. Det kan vara ett projekt, en utvärdering, forskning, en intressant bok – kort sagt allt som kan vara av intresse för familjeterapiområdet. Utmärkelsen är förenat med ett diplom och uppmärksammas på kongressen.

Förslag med motivering och eventuell dokumentation skickas senast 30 juni 2013 till

Ulf Korman: ulfkorman@comhem.se

Medlem i Sveriges Familjeterapi Förening - SFFT blir du automatiskt genom att gå med i en regional förening. Alla föreningarna finns presenterade på SFFT:s hemsida, www.sfft.se, under rubriken regioner. Här följer också en lista på kontaktpersoner för de olika regionala föreningarna.

Västerbotten: Åsa Kvarnbrink asa@andebrink.se

Jämtland-Härjedalen: www.ffmitt.com Marie Forneman marie.forneman@jill.se
Telefon arb: 063-153921

Dalarna: Jörgen Gunnarson jorgen.gunnarson@ludvika.se
Telefon: 0240-86097

Värmland: Lennart Björk, Ö Torggatan 19, 652 24 Karlstad
Telefon: 0541-88025 networker@live.se

Västra Sverige: Ilze Norman ilze.norman@alingsas.se
Telefon: 0322-15401, 0733-963300

Halland: Anita Nilsson anita.nilsson@falkenberg.se

Södra Sverige: Ulf Korman ulfkorman@comhem.se

FTF-Sydost: Eva Sjökvist eva.sjokvist@vaxjo.se

Famös, mellersta och östra Sverige: www.famos.se
Rolf Hessel info@famos.se

Telefon: 072-3110655

Stockholm: Lena Sahlström lena.sahlstrom@sfft.se

Åland: Crister Eriksson cristere@aland.net

Det är till din regionala förening du vänder dig med namn- och adressändringar.

Några funderingar och kommentarer till utbytet mellan Magnus Ringborg och Kari Kamsvåg Manusson i SFT I/13.

När jag läste Karis brev till Magnus, så kom jag att tänka på ett utbyte på MFTC-listan 1977 (Marriage and Family therapy counselling list).

Louis Shawver (psykoanalytiker från Los Angeles) skrev så här (i min fria översättning): "Min ordlista säger att AGONISTICS är vetenskapen om atletisk kamp eller tävlingar i offentliga spel..." Det är min observation att vi i vår kultur pratar primärt med varandra genom en slags intellektuell agonistik. Vi är tysta fram till dess att någon säger något som vi tycker är fel. Då tar vi upp den kastade handsken och ger oss in i polemik.

Detta är den moderna intelligentsians spel och det finns en hel uppsättning regler för hur det ska spelas. Det går exempelvis inte bara att säga att "du har fel" eller "så här är det faktiskt". Det är bättre att dokumentera ens källor och presentera sitt underlag med rationella argument. Man kan slåss för att vinna men man måste hålla sig till reglerna och det finns vinnare och förlorare. Men det är min uppfattning att detta sätt att prata interfererar med vår "paralogy" (en term från Lyotard, som beskriver den naturliga utvecklingen av våra sätt att tänka, skapa mening, etc, genom obunden, ("fria") konversation.)

Vad har nu detta med utbytet mellan Kari och Magnus att göra?

Jag har arbetat som barnpsykiatriker sedan 1977 och blev tidigt intresserad av och fascinerad av familjeterapi och gick vägen över strukturell familjeterapi med en liten dos Satir och tyckte det var härligt att jag visste vad som var fel och visste vad jag skulle göra. Problem uppstod efterhand när jag hade flyttat omkring stolar, dirigerat kommunikation och försökt styra samtal efter vissa regler. Om problemen inte försvann, så

visste jag inte vad jag skulle hitta på. (Jag var antagligen en dålig familjeterapeut.)

Paradox och motparadox, Milanogruppens första bok, gav mig mycket inspiration samtidigt som möten med Cecchin och Boscolo utvidgade mina perspektiv. På BUP i Karlshamn startade vi ett Milanoinspirerat team och efterhand gick vi ifrån att diagnosticera familjer till att försöka skapa bra konversationer (ordet terapi var besvärligt under den perioden). Goolishians formulering om att symtom skapar problem och inte vice versa var en mycket användbar konstruktion.

Så här i retrospektoskopet gjorde vi många märkliga saker men vi behandlade folk med respekt och jag tror att vi gjorde vettiga jobb som helhet (uppföljningarna var OK). Verksamheten hade gott rykte och vi fick också extra pengar för att starta en länsövergripande anorexigrupp där patientföreningen var politiskt pådrivande.

OCH vi sysslade med det som Magnus, lite sarkastiskt, tycker jag, kallar för språkssystemiskt arbete, men vi trodde mycket på att språket skapar vår verklighet. Nu 30 år senare tror jag fortfarande på det!

När jag läser Magnus så tror jag att jag förstår att Magnus definierar sig ut ur det språkssystemiska (?) men vad definierar han sig in i???

Jag tycker att de senaste 10 årens utveckling inom barnpsykiatri och samhället som helhet där alla ska ha en diagnos är förfärlig. Jag tror inte att det myckna diagnosticerandet hjälper våra patienter men jag tror att det hjälper läkemedelsföretagen i hög grad. (Läs Whitaker: Anatomy of an epidemic): Psykofarmaka-konsumtionen har aldrig varit så hög, samtidigt som folk inte förefaller ha blivit mycket lyckligare. Allt kan och ska medicineras och helst så tidigt som möjligt. Det kallas också för evidens. Att vi inte vet verkningsmekanismer och bieffekter på lite längre sikt verkar man inte bry sig så mycket om. (Man får räkna med visst spill!?)

Tron på att en diagnos (utanför somatiken) leder till att vi vet hur vi ska

göra är mycket stark, men det finns inte så mycket evidens för det. Jag tycker att det finns så mycket data som talar för DODO-bird hypotesen, att jag numera tror väldigt lite på att en specifik modell är bättre än någon annan, vilket inte betyder att man som terapeut kan göra vad som helst med en given klient/patient/familj/nätverk. Den enskilde terapeutens personliga erfarenhet, sätt att relatera, respektera, vara intresserad av dem hon/han möter, förefaller överordnat. Om terapeuten dessutom kontinuerligt försöker ta reda på om samtalen handlar om det som är viktigt för den han/hon möter och själv är övertygad om sin modell så har jag svårt att tro på att en modell är bättre än någon annan. Detta är i princip DODO bird hypotesen. (alla har vunnit och får pris för den bästa terapin). Varje terapeut behöver hitta ett sätt som passar henne/honom) och därför tycker jag det är glädjande att det dyker upp nya/andra sätt att tänka där familjer engageras (inte bara föräldrar och inte bara barn) och Karis kommentar till Magnus tycker jag är viktig och relevant.

Nu tillbaks till Louis Shawver. Hur kan vi prata med varandra på ett sätt som inte är inom det agonistiska. Har vi utvecklats så pass mycket att vi inte längre behöver slåss med varandra? Hur kan vi utbyta idéer utan att tala om hur rätt vi har och hur fel de andra har? Hur kan vi undvika polemik och politiska samtal med våra kolleger inom det systemiska området?

Kanske skulle vi ägna mer kraft åt att argumentera mot diagnos- och psykofarmakatsunamin.

Ett tack till Kari för hennes brev men det lönar sig inte att bli ledsen. (För många år sedan kom det ut en bok som hette: "If you meet the guru in the street - kill him) Fortsätt med att utveckla ert arbete och skapa stöd för det genom att visa att det gör nytta!

Hoppas ni och Magnus har lust och möjlighet att komma till kongressen i Ystad 17-18 oktober 2013 och berätta om ert arbete.

Bästa hälsningar
Ulf Korman, leg.läk, leg. psykoterapeut

Välkomna till RIKSKONGRESS i YSTAD! UPPDATERING! 17-18 oktober 2013

Familjeterapi som ett KALEIDOSKOP

Kongressen startar torsdagen den 17 oktober kl 9.00, men vi erbjuder mingel redan onsdag kväll. Vi börjar med **ANNEMI SKERFVING**, som ska berätta om sina erfarenheter och forskning kring "Barn i familjer med psykisk ohälsa och familjehemsbarn". **ANDERS BROBERG**, professor i klinisk psykologi vid Göteborgs universitet kommer att prata om små barn och anknytning. **JIM WILSON** har ett plenum, där han kommer att prata om sina tankar kring att arbeta med barn i familjeterapi.

Vi hoppas på många seminariebidrag och har plats till 10 seminarier om 45 min under torsdag. Därefter har vi årsmöte och festmiddag med hemlig inledare !!

Fredagen den 18 oktober startar med **GAIL PALMER** på temat: Emotionally Focused Therapy, Attachment and the Science of Love. Därefter kommer **JOHAN SUNDELIN** att prata om utbildning, konsultation och handledning i ett överordnat perspektiv. Kongressen avslutas med **PERNILLA OUIS**, som är docent i hälsa och samhälle, inriktning etniska relationer, som kommer att berätta om ett högaktuellt ämne: "Hedersrelaterade familjekonflikter". Vi har plats till 15 seminarier denna dag.

Vi har till dags dato fått in 15 workshops ffa från arbete inom socialtjänsten. Vi vill gärna ha fler bidrag från vuxenpsykiatri, barnpsykiatri, skolvärlden och pediatriken!!! Vi saknar er!!!

Kongressen avslutas kl 17.00. Vi hoppas på stor uppslutning och har plats till max 320 personer. Vi hoppas du har lust och möjlighet att delta, antingen som *aktiv lyssnare, seminariehållare eller som posterutställare*. Erbjudande att stanna kvar över helgen, se www.sfft.se.

ABSTRACT: anmäl ditt intresse för att hålla ett seminarium och/eller poster till undertecknad och skicka ett abstract på ½ A4 sida senast 30 maj!!

KOSTNAD: 3800 kr för medlem i SFFT eller annan Nordisk familjeterapiförening inkl mingel onsdag kväll, luncher och fika båda dagarna samt festmiddag, med en nedsättning till 3200 för de första 25% som anmäler sig innan 15 juni. För icke medlem 4100 kr! (passa på att bli medlem!)

BOENDE: är förbokat på Ystad Saltsjöbad och Vandrarhem Beach House Ystad, bokas i samband med anmälan.

Ystad Saltsjöbad ligger 2 km från järnvägsstationen i Ystad och 30 km från Sturup flygplats. Grupptransfer kan arrangeras. Bra kommunikationer mellan Malmö och Ystad.

ANMÄLAN OCH INFORMATION på www.sfft.se

För frågor om anmälan och praktisk information kontakta Congresso, Tina Happe eller Märit Blixth
info@congressoab.se, tel 063-121400

För styrelsen i Södra Sveriges förening för systemisk terapi och familjeterapi

Ulf Korman (ulfkorman@comhem.se) tel 0763-202079

Kjell Hansson till minne

”Han har alltid funnits” har varit en ofta förekommande replik sedan Kjell avled hastigt efter en kort tids sjukdom

Kjell Hansson föddes i Hörby 1942. Efter studentexamen studerade han

till socionom och psykolog i vid Lunds Universitet och han blev både staden och akademien trogen. Efter utbildningen arbetade han på dåvarande Råby Yrkeskola med socialt utsatta ungdomar vilket kom att prägla hans yrkesgärning. Kjell var bland de första i Sverige att plädera för evidensbaserade behandlingsmetoder och bjuda in kollegor från USA och England som arbetade med att utforska metoder ägnade att hjälpa de socialt mest utsatta barnen och deras familjer. I linje med detta engagemang kom Kjell tidigt att intressera sig för familjepsykoterapi. Han var en drivande kraft för att etablera svensk familjeterapi som en legitimationsgrundande utbildning. Några år senare ansvarade han för dessa utbildningar på Lunds Universitet och verkade för att legitimationsgrundande utbildningar genomfördes på många orter i Sverige. Kjell var unik i sin förmåga att förena universitetets tre uppgifter; att forska, att undervisa och att verka utåt gentemot samhället. Han var outtröttlig i sin ambition att förena det kliniska, vardagliga arbetet inom socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri, förskola/skola med forskning. Han hade också förmågan att förmedla kunskap och forskningsresultat så att det blev tillgängligt för såväl politiker, allmänhet och tjänstemän. Vid en föreläsning för politiker och tjänstemän kunde han gräva fram en ”Fantomen” ur väskan, vifta med den och säga att ”det är viktigt att vi hjälper barnen att läsa, den här läste jag på tåget”!

Kjell var en tvärvetenskaplig forskare, sådana är ovanliga inom akademien. Hans tidiga forskningsprojekt, en behandlingsutvärdering av unga pojkar, som vårdats på Råby ungdomsvårdsskola ”Pojkar i tvångsvård” visade det nedslående resultatet, att bara 10 % klarade ett fortsatt vuxenliv med hygglig livskvalité. Det gav motivation för Kjells forskningsinriktning till dagen innan han dog. Då fick han se det första utkastet till rapporter av resultatet av det förebyggande projekt, där han och medforskare prövade värdet av ett antal föräldrautbildningar för familjer med ett yngre skolbarn som tidigt visat normbrytande beteende. Kjell var framför allt familjeforskare. Han översatte och prövade ett antal utländska utvärderings-

instrument för skattning och självsvär av olika familjerelationer när barn och ungdom hade olika psykiska beteendeproblem jämfört med familjer utan sådana problem. De två skalor som han utvecklade själv används ofta i kliniskt

behandlingsarbete i Sverige. Forskningen rörde framför allt diagnositik av familjer, ett outvecklat område inom vården. Efter sin pensionering fortsatte han att leda ett par stora randomiserade, kontrollerade studier av familjebehandling inom socialt arbete med barn och ungdomar.

Kärlek, lek och arbete är grundläggande komponenter för en människas utveckling och Kjell förkroppsligade alla tre. Hans kärlek till sin familj, till livet och hans passion för arbetet gick inte att ta miste på, det genomsyrade hans vardag. ”Leken är det allvarligaste i livet” har psykoanalytikern Carl Jung sagt och Kjell kunde verkligen göra livet lustfyllt, låta idéer och tankar flyga högt och skrattet var aldrig långt borta. Som en utpräglad kreativ människa så kunde han inte heller låta sig fångas av snäva strukturer eller regelsystem. Med lekens hjälp kan man få kraft att göra arbetet roligt och Kjell behärskade denna konst till fullo, men han kunde också lägga in nästa växel när det gällde att fullfölja en arbetsuppgift. Han kunde arbeta som få, när vi andra tog semester eller helg då satt Kjell vid datorn. Det var också honom vi kunde ringa kl. sex en lördagskväll för att fråga om en referens, en tabell, ett säsrecept eller testa en idé.

Att få samarbeta med honom i alla dessa år - både nationellt och internationellt - har varit en ständig inspirationskälla. Kjell tyckte om att arbeta i team och det främsta teamet var hans familj. Hemmet var under alla år öppet för vänner och kollegor som hade glädjen att samlas kring middagsbordet med Inga och Kjell. Generositeten och gästfriheten omfattade allt från en sängplats, god mat och några vetenskapliga artiklar att läsa på vägen hem. Sorgen och saknaden blandas med glädjen över att haft förmånen till denna både privata och professionella vänskap.

Marianne Cederblad
Bill Pettit
Johan Sundelin,
Bosse, Vinnerljung
Ingerd Wirtberg

Balanskonst mellan storm och stiltje

Glimtar från NFFT, Norsk familjeterapiförenings trettioårsjubileum

Plötsligt är jag ”på Vette”. Jag kom dit som hastigt anmäld representant för Svensk familjeterapiförening på Norska familjeterapiförenings 30-årsjubileum. Flygtåget från Gardermoen till Asker, en liten stund i taxin till en bukt på västra sidan av Oslofjorden, så är jag på den legendariska plats där NFFT håller sina årliga kongresser. Och – tjugonio av de trettio åren har man haft sin kongress här på hotellet i Vette.

Det börjar med en dansgrupp, Uto Safari Tre kvinnor i bamsekostymer tassar in genom kongressalens draperi, rör sig först prövande, nosar och krasar på varandra, krockar, viker undan, två är upptagna av något medan den tredje snabbt springer iväg någon annan stans, en knuffar en annan framför sig, två stirrar stint varandra i ögonen, rädsla, varsam ömhet, nyfikenhet, hjälpsamma åtbörder, det ena går sömlöst över i det andra. En enda mening yttras, en enda gång:

”Noen ganger – innimellom – må noen si: Jeg er glad i deg – ellers går det ikke”.

Efter en stund kliver dansarna ur sina bylsiga dräkter, och energin i rörelserna

blir tydligare i smidig träningsdress.

Rätt som det är har en tagit sig upp och balanserar på en list nära taket. En annan hittar en dörr ut till snön och fortsätter utforskningen där, de andra följer efter och en häpen taxichaufför stirrar på det udda inslaget i snödrivan. Jag andas ut av lättnad när alla tre har kommit tillbaka till rummet och tar emot våra applåder.

Sedan jag kommit hem läser jag på gruppens webbsida:

Intrycken från Uto safari finns med mig under dagarna som följer. Jag går promenader och försöker ta mig ner till vattnet, alla stigar är översnöade och villatomterna verkar både förbjudna och ointagliga. Jag kommer inte fram, tänker att jag skulle kunna klättra över stake-ten, eller pulsa in i skogen, men gör det inte. Inte så modig som dansarna, nej. Och vilka osynliga rumsgränser håller jag mig inom i mitt arbete och tänkande, funderar jag vidare. Vilka kollegor söker

BOF-dockor

UtoSafari handler om risiko og relasjoner; om å være alene og om å være to eller tre. Hvor ensom kan man bli blant andre? Må man være to for å være lykkelig? Er virkelig alle gode ting tre?

Men här, nu, på Vette, har jag inget behov av att läsa och kategorisera. Jag är helt upptagen av hur de tre varelserna lyckas skapa ett spänningsfyllt och allvarligt rum, hur de bara finns där med sina liv.

jag upp, och vilka är jag inte så nyfiken på att höra vad de har att säga?

Det ögonblickliga – om att möta barn i samtal

Jim Wilson håller öppningsföredraget ”Balanskonst – konsten att leka: Om improvisation, spontanitet och att utvidga sin praxisrepertoar.” Han tar bilder från musik och drama, svårt att beskriva, men i artikeln som sammanfattar hans framställning står:

SVENSKA
HELLINGER
INSTITUTET

ASKIS
Akademien for Systemiske Konstellationer i Sverige

Professionell fortbildning & personlig utveckling!

Familjekonstellationer HT2013 - VT2014

6 moduler x 3 dagar, fredag em - söndag em, ca var 5e vecka

Systemiska Familjekonstellationer är lösningsinriktade, tillsynes enkla men samtidigt djupgående och kan möjliggöra lösningar på problem och situationer ur ett nytt frigörande perspektiv.

Utbildningen riktar sig till dig som tycker det vore intressant att integrera detta arbetssätt med eget arbete inom landsting, näringsliv, skola, socialtjänst eller i annan egen verksamhet med människor. Den är upplagd i tredagars-moduler med ett Basblock om 6 dagar (även fristående) och ett Fördjupningsblock om 12 dagar.

För info om Familjekonstellationer se www.svenskahellingerinstituttet.no. För program: info@askis.se.

"The practitioner here is considered a performer in the art of play and, central to this performance of practice, is the capacity to improvise within each encounter."

Jim Wilson utmanar oss "Vad gör du med dina kunskaper?" "Vad ser de människor du möter i arbetet i dina ögon?" och säger att precis som en musiker kan öva improvisation, kan vi som terapeuter öva oss i att bli helt och fullt närvarande och spontana i mötet med dem som söker vår hjälp. [Hans artikel, mycket läsvärd, finns för nedladdning på www.nfft.no under Årskonferansen på Vetre 2013]. Vi får exempel från möten med barn och deras familjer där ögonblickets möjligheter gestaltats.

Jag tänker på dansaren i snödrivan, och hur häpen jag var över att de gick upp i taket och utanför väggen. Vad är jag beredd att riskera för att få ett ögonblick av kontakt med ett barn? Efteråt hör jag en deltagare mumla "Jim Wilson må kunne legge seg på gulvet for å få kontakt med barna, det går ikke på min arbeidsplass." Nej, det är nog sällsynt även där jag har jobbat.

Mot kvällen kommer jag till ett för mig betydligt tryggare rum – Systemcafé. Det blir ett samtal mellan mig och Morten Hammer, min kollega från Høere videreutdanning i familjeterapi i Oslo i mitten av 90-talet. Andra vänner från den utbildningen och både nuvarande och tidigare medlemmar av Fokusredaktionen gjorde rummet ännu mer hemtamt. Det var nästan för bra för att vara sant. Morten berättar varmt om sitt arbete med ungdomar i missbruk, och är precis lika engagerad som jag minns honom från utbildningen. (Jag borde ju ha frågat hur han har undvikit

att åka ner i "rutinens brant"). Och jag hör mig själv berätta om mina varierande kombinationer av yrkesarbete och andra sysselsättningar och får respons på de frågor kring överlevnad och livsmod som upptar mitt intresse just nu.

Vad händer där borta, där uppe?

Bland alla intressanta workshop-förslag väljer jag något som jag inte riktigt begriper vad det ska handla om, tre timmar med "Familjeterapi i en normativ kontext". Jag får lyssna till Jarle Raknes, som arbetar på BUFDIR, Barn- ungdoms- og familjedirektoratet, det vill säga den statliga barnavårdstjänsten. (Det motsvarar alltså en del av Socialstyrelsen på vårt håll.) Det är inte ofta någon av mina kollegor har möjlighet att lägga ett nationellt perspektiv, och själv har jag helst hållit mig långt borta från byråkratierna. Jarle har tidigare arbetat länge inom det sociala arbetet för barn och familjer innan han för 15 år sedan var en av pionjärerna för behandlingprogrammen MST [Multisystemisk terapi] och PMTO [Parent Management Training Oregon Model] i Norge ställde frågan om det är möjligt att bedriva familjeterapi där "barnets bästa" är det överordnade målet, verksamheten är reglerad i lag och där terapeuten ska ha svaret på vad som är det bästa för barnet.

Det blir mycket fakta om vad som görs och inte görs i kommunernas sociala arbete med barn och deras familjer. Det rör sig oftast om kontroll på vårdcentral, utredning på BUP, ansvarsgruppsmöten runt familjen, stödkontakt, kontaktfamilj, avlastningsshem, ekonomiskt bistånd anmälda och oanmälda hembesök och omhändertaganden. Förändringsarbete som gäller familjens och föräldrarnas funktion är sällsynt.

Kan man utveckla en god behandlingsrelation i ett kontrollerande system? Jarle Raknes efterlyser en strävan att systematisera familjeterapikunskapen för det syftet. Till exempel när man möter föräldrars uttryck för skuld och skam, "I dag får ni ta honom med er". Man har till uppgift att ge både stöd och kontroll, men det visar sig att kontrollaspekten ofta är underkommunicerad hos terapeuter inom barnevernet. Som behandlare vill man fokusera det stödjande. Men, som terapeuter är vi modeller för att strukturera livet. Då är det inte bra att vi inte står för en kontroll vi faktiskt utövar. En undersökning som gjordes inom barnevernet visade att de behandlare som var duktiga på att klargöra sin roll som både hjälpare och kontrollant, lyckades i större grad.

De som håller på med kvalitetssäkring har en tendens att bli instrumentella. Myten om det evidensbaserade är så stark, att nyfikenheten försvinner. Men alla terapier borde kvalitets-säkras. "Barn, unge og familier som trenger hjelp og støtte, skal få tiltak med høy og riktig kvalitet i hele landet." Kvalitetssäkring i Barnevernet är att barn och familjer får det som de har utlovats. Vi behöver feedback från barn och familjer.

Vilka kvaliteter har då familjeterapin som de kan ställa till familjernas förhållande?

Att ha en god grund i anknytnings-teori underlättar förståelsen av barnens utsatthet i utsatta familjer. Det ger också kunskap om vilka slags skador som man kan förmoda att barn kan ha att kämpa med i det långa perspektivet, och hur föräldrarna påverkas av vardagens påfrestningar. Det gäller att ha den kunskapen med sig i att erbjuda hjälp till föräldrar "Ni har ett speciellt krävande barn så ni behöver några hjälpmedel som andra inte behöver".

Vad som behövs kanske dock inte alltid är uppenbart för behandlaren., säger Jarle. En BUP-mottagning för ett antal år sedan ägnade mycket arbete åt ett område där ovanligt många barn hade kiss och bajsproblem. Så småningom kom det fram att i den trakten var det bara ute-dass till bostäderna. Familjers problem kan ju också handla om fattigdom.

"Det viktigaste bidraget som familjeterapin kan ge i en normativ kontext är en träning i reflexivt tänkande". Den repliken grunnade jag länge på. Det låter så självklart, men avslöjar också

Familie-Instituttet Trondheim

DVD: NARRATIV TERAPI med MICHAEL WHITE

Vi har produsert en DVD om narrativ terapi ut fra undervisning Michael White hadde i Trondheim i 2001. DVD'en er på vel tre timer og i tre deler, først en teoretisk innledning, så sentrale metaforer, og til sist praksis/eksempler fra Michaels arbeid.

Pris kr 300 pluss porto.

Henvendelse/kjøp e-post faminst.trondheim@bntv.no

var privilegier finns, och var de saknas. Både sjukvårdens och socialtjänstens vardag präglas av krav på genomströmning av ärenden utan att behandlaren har en chans att skruva åt kranen när det blir för mycket. Reflektionsutrymmet kanske är det första som får maka åt sig. Familjeterapeutisk praktik ger människor tillgång till andra perspektiv än det egna, och det gäller även behandlaren.

Så långt kände jag igen mina egna erfarenheter från handledning i socialtjänsten, men sedan kom något som jag inte hört sägas så i klartext förut. Eftersom Jarle Raknes arbetar på nationell nivå ser han konsekvenserna av de förändringar i samhället som ibland sammanfattas med New Public Management. Han är bekymrad över vad som händer i kombinationen mellan nerdragning av resurser och fokus på kontroll av kommunernas arbete med barn och familj. Det har blivit allt större fokus på juridiska och administrativa aspekter, och allt mindre på innehåll i de verksamheter som erbjuds.

Besparingarna kräver fler jurister och fler ekonomer. De beslutande organen töms på kunskaper inom sitt eget område. Intresset för brukarmedverkan, som har så många positiva sidor, kan också bidra till ett rättighetstänkande som inte alltid leder till bättre kvalitet och där myndigheterna har större möjligheter

till juridisk hjälp. Dessutom, eftersom folk inte får sina rättigheter tillgodosedda behövs fler ekonomer för att ordna besparingarna. Normen "Barnets bästa" får till följd att domaren blir experten som bedömer barnets bästa. "Jag måste lära mig ett annat språk, bli expert, för att ha något att säga."

Att han ser förskjutningen av kompetenser på den där nationella nivån där det händer, innan det sipprar ner till lokala beslutsfattare, och att det på ytan kan se så rätt och riktigt ut, så att utarmningen inte märks.

Närhet och avstånd längs en landsgräns

Att norska och svenska benämns som olika språk, fastän det snarare skulle kunna kallas dialekter, är en kraftfull språklig intervention, som åtminstone i Sverige har effekten att vi tror att det är svårt att förstå norska, och minskar vår nyfikenhet på kollegor på andra sidan gränsen. (Strömmen av svenska ungdomar som arbetar i Norge kanske kan bidra till att luckra upp den föreställningen.) Men, genom åren har vi som familjeterapeuter haft många anledningar att se efter vad de sysslar med där borta. Ofta var norska kollegor före oss med att kalla till sig familjeterapins pionjärer, och vad jag vet var Norge före Sverige med systemisk familjeterapiutbildning.

Från SFFT:s sida kan vi vara glada över att Norsk familjeterapiförening genom åren har bjudit in en representant för svensk familjeterapiförening hit till årskonferenserna på Vetre. Att det blev jag som fick åka i år, är jag särskilt tacksam för: Norska kollegor visade mig vägen till Galveston och Harlene Andersons och Harry Goolishians arbete. Tillsammans med fyra andra svenskar fick jag ingå i en svensk lokalgrupp till Høiere videreutdanning på -90-talet, därefter hade jag två långa översättaräventyr med Martin Soltvedts Barnorienterad Familjeterapi och Geir Lundbys Livsberättelser och terapi. och nu i vår avslutar jag mitt uppdrag som svensk redaktör för Fokus på familjen, en nordisk facktidskrift som knappast skulle ha kunnat grundas och fortleva utan att bäras upp av den norska familjeterapiföreningen. Ett stort tack till NFFT! Kameran kom inte fram på Vetre, men i balanskonsten gäller det att improvisera så för dagen får ni representeras av mina BOF-figurer.

Kerstin Hopstadius,
psykolog och psykoterapeut.
Leksand

danderydsteamet
nordström & ternström hb

Bli en effektivare samtalsledare!
Scott D Miller, PhD, USA

Boka redan nu den 4-5 november 2013; kl 9-16! Se fram emot två inspirerande dagar med nya evidensbaserade strategier o idéer som är till hjälp för att utveckla vårt sätt att möta klienter o få ännu bättre resultat!
Centralt i Stockholm !

Anmälan på www.danderydsteamet.se
Karin Nordström & Ann Ternström och GL-konsult Gunnar Lindfeldt

Jacqui Dillon och Daniel Mackler

Foto Mårten af Ekenstam

FAMILJEVÅRDSSTIFTELSEN I GÖTEBORG HAR GJORT DET IGEN. KONFERENSEN NÄRVARO OCH DELAKTIGHET SAMLADE DELTAGARE OCH FÖRELÄSARE FRÅN MÅNGA VÄRLDSDELAR. FANTASTISKT! VAR BETYGET FRÅN DELTAGARNA.

DET ÄR FANTASTISKT. Varken mer eller mindre. Familjevårdsstiftelsen i Göteborg lyckas återigen skapa ett forum som trots de tunga ämnena inger hopp och aktivitetslust. Familjevårdsstiftelsens chef Carina Håkansson har en enastående förmåga att skapa kontakter med ett pärlband av olika människor som gärna kommer och föreläser då hennes kompetenta medarbetare tar på sig att arrangera en konferens till (Tack Teo, Hanna och Lena!)

Där finns Robert Whitaker som föreläser om den långvariga verkan av att ett barn får ADHD medicin.

Där finns Bruce Wampold som talar om att det inte finns evidens för evidens – relationen är det som förändrar.

Adela Garcia har intervjuat adoptivbarn som för ca 30 år sedan blev kidnappade av militärjuntan och gavs till sina nya familjer.

Jacqui Dillon börjar sin föreläsning med att berätta historien om ett torterat, övergreppat och negligerat barn med bilden av sig själv som 5-åring lysande

bakom henne på väggen. Rösterna som började ljuda i hennes huvud blev både en skräck och en räddning. Idag står hon här stark och säger: "Min dotter har sagt att det var jag som klarade att bryta kedjan av misshandel och övergrepp".

Daniel Mackler berättar om självupplevda erfarenheter av en verksamhet där man satsar på medlemskap med människor i stor psykisk nöd.

Och Carina Håkansson deklarerar att Familjevårdsstiftelsen för ett antal år sedan beslöt sig för att aldrig mer beskriva människor i diagnostermer.

Intrycken haglar, ämnena spretar och ändå vilar allt i en känsla av sammanhang och begriplighet. Detta bidrar inte minst de diskussionsgrupper till som vi alla är uppdelade i. Tre gånger under konferensen samlas vi cirka 30 personer för att dela intrycken med varandra. Här blir det snabbt personligt på ett sätt som inte känns påtvingat. Här finns mamman som delar berättelsen och förtvivlan kring sin vuxne nermedicinerade son. Hon har blivit tillsagd av sjukhuset

att skärpa sig på möten: Sluta prata om medicinens personlighetsförändrande verkan eller du åker ut!

Här finns hon som säger "I'm a survivor from psyciatry". Här är känslan av "vi" och "dom" så totalt frånvarande här i gruppen men också i den stora plenumgruppen.

Det är tredje gången jag deltar i en konferens med Familjevårdsstiftelsen och deras förmåga att skapa ett prestigelöst och därför i sann mening mänskligt sammanhang är helt enorm. Carina Håkansson och hennes medarbetare för en kamp för att inte objektifiera andra, inte diagnostisera andra och hitta alternativ till att medicinera ner psykisk lidande. De för en kamp för att ständigt och jämt stå för att trots att perioder i livet kan vara så svåra att man både blir förvirrad och utan hopp så ligger kraften och lösningen i sammanhanget, i landet – aldrig i individuella förklaringar.

Den kampen är modig. Den kampen inger hopp.

Görel Fred

HANNA LUNDBLAD ÄR EN AV ARRANGÖRERNA FÖR KONFERENSEN NÄRVARO OCH DELAKTIGHET SOM HÖLLS I GÖTEBORG I SLUTET AV APRIL. SÅ HÄR KÄNNES DET EFTER DET STORA ÄVENTYRET.

SÅ HÄR I EFTERDYNINGARNA av konferensen "Närvaro och delaktighet" som vi på Familjevårdsstiftelsen anordnade kan jag se att det var några viktiga saker som behövdes för att ens tänka tanken om att det vore möjligt.

Det behövdes någon med förmågan att skapa ett stort kontaktnät av människor med drivkraften att göra skillnad i världen, och det var Carina som hade den förmågan och kraften för att hon själv är en människorättskämpa. Från det att vi beslutat oss för att vi skulle göra en konferens så tog det endast fem (!) dagar innan alla talare vi ville ha med hade svarat ja. Det kan man kalla kontakter!

Det behövdes någon med erfarenhet av att ha arrangerat våra tidigare konferenser, någon som vet något om logistik och stora och små detaljer och det var Lena, samordnare på vårt kontor.

Det behövdes någon som sa lika mycket ja som jag till detta och det var Teo, min kollega.

Och det behövdes någon som kom med lusten för detta och det var jag.

Lusten kom tack vare Joanne Greenberg. Det var för två år sedan

i Dubrovnik, Kroatien, på en ISPS konferens som Daniel Mackler sa att han kunde fråga Joanne om hon ville komma och tala på en konferens anordnad av Familjevårdsstiftelsen. Jag hade precis läst "I never promised you a rose Garden." och tänkte att detta bara måste vi göra – en konferens med Joanne Greenberg! Dock visade det sig att vi var några år sena, Joanne ville inte göra den långa resan till Sverige. Men då hade jag redan börjat arbetet med konferensen. Jag hade fantiserat, tänkt och känt, plus att jag hunnit med ett par till konferenser och där tänkt på upplägg + och -, upplevelse + och -, delaktighet vs att bli matad med information.

På Familjevårdsstiftelsen var det en viss trötthet då för 1,5 år sedan, det var så mycket annat som behövdes jobbas med, det alldeles vanliga vardagsjobbet. Men jag ville gå på min lust – att ordna en jåkligt bra och viktig konferens med utrymme för delaktighet och där närvaron skulle kunna förändra något för människor.

Efter som jag själv varken träffat eller lyssnat på så många av de inbjudna talarna så koncentrerade jag mig på helheten och min känsla av hur upplägget skulle gagna konferensens tema.

Upplägget att lyssna på 3-4 talare och sedan samlas i grupper om ca 20 personer för att där själva komma till tals med sina tankar, att få möjlighet att uttrycka sig, höra sin egen röst och låta andra

höra, var viktigt för mig när jag planerade programmet. Lyssna och höras, dela med andra, inte bara vid ett tillfälle utan alla skulle få tre chanser att komma ut i grupperna och att det kanske kunde växa något ur dessa möten – det var visionen.

Ungefär 1,5 månad innan konferensen, började det komma stråk av miss-tröstan. Deltagarlistan fylldes och jag såg Norge, Stockholm, Lund, USA, Berlin, Stor Britannien, Danmark, Trollhättan, Brasilien... Hur ska detta bli, tänkte jag. Alla dessa som reser så långt och betalar mycket. Eller har övertygat chefer om att jobbet ska betala mycket + att man ska få åka iväg på arbetstid! Det bara måste bli bra. Det måste bli otroligt bra! Och alla talare, vissa av dem rest halva jordklotet för att komma hit och vara med i alla tre dagar. Det måste bli bra!

Tvivel är aldrig skönt. Det blir svårt att sova och den enda strategi jag känner för att mota bort tvivel är att stänga av en liten stund. Och stänga av kan ju funka ett litet tag för att skydda sig men flera veckors tid med större och större press och nervositet... ganska logiskt då att kroppen reagerar. Under konferensveckan gick jag två gånger för att kolla hjärtat, jag hade väldigt ont och blev orolig. Båda gångerna slog hjärtat lugnt och tryggt. När vi slutade konferensen på lördagen var smärtan borta, bara en liten ömhet kvar. Och ömhet kan ju vara ganska behagligt – man har jobbat hårt, hjärtat har pumpat hårt, många känslor genom kroppen. Då blir man ganska öm och trött och mjuk lik-som. Ödmjuk över att allting kan bli bra. Hur alla ni människor som var med tog del, bidrog, kändes, hördes och hela konferensen började leva sitt eget liv – större och självständigare än jag någonsin hade kunnat drömma om.

Jag vill tacka Carina för att du gav mig möjligheten att gå på min lust och Teo för att du hade lika mycket lust som jag, Lena för bra samarbete och dina många förmågor. Tack alla mina kollegor för att ni jobbar hårt när det väl gäller. Och TACK alla ni som var med – det var ni som så generöst gjorde dagarna! På återseende!

Hanna Lundblad
Familjevårdsstiftelsen

Leticia Rodriguez och Glenda Fredman

KJELL HANSSON ÄR BORTA NU. Det är bara så väldigt sorgligt men hans röst finns både före och efter hans död djupt förankrad i de flesta av oss som har någon som helst ambition att göra ett allvarligt försök att utföra familjearbete som faktiskt fungerar i verkligheten. "Gör vi det vi säger att vi gör?". Han berättade för oss att det är vårt ansvar att så långt det är möjligt se hur vi gör vårt arbete på allra bästa sätt för att hjälpa de människor vi möter. "Det räcker inte att det känns bra, vi måste veta att vi gör bra också." sa Kjell och två tredjedelar av oss gömde oss bakom skämskudden. Men inte ens Kjell kunde nog förutspå den evidenshysteri som kom att drabba oss alla sen och som tillslut glömde av att människor är människor.. Men den dårskapen är en helt annan historia än det Kjell stod för. "Gör vi det vi säger att vi gör?" Låt oss alltid komma ihåg det ansvaret. Och låt oss komma ihåg det skarpa avtryck han gjorde för familjeterapin.

Så här i slutet av april ordnar Familjevårdstiftelsen "Närvaro och delaktighet" med den bombastiska undertiteln Argument för det humanistiska och hållbara arbetet där människor möter andra människor. Det finns en risk att vi som arbetar i människovårdande yrken är på väg att dränkas i den evidenssunami som för några år sedan svepte in över västvärlden och hittills vägrat dra sig tillbaka. Vi matas med ett budskap som förenklade förklaringar av människor och deras relationer som inte följer den gängse normen. Medicinera. Manualisera. Diagnostisera. Familjevårdstiftelsen gillar inte sådana förenklingar. Faktum är att de avskyr det. Därför ordnar dom en mäktig konferens för att vi ska komma ihåg att kraften i det mänskliga mötet fortfarande är den bästa medicinen för tillfrisknande och att vi ska vara stolta över att vi fortsätter arbeta med just det.

Uppsättningen av talarna är inget annat än en spektakulär sensation – om än utan någon särskild familjeterapeutisk inriktning. Familjevårdstiftelsen har flugit in sina allra mest kända och intressanta kompisar från halva jordklotet för att kraftfullt argumentera för det humanistiska förhållningssättet att möta våra medmänniskor. Lyssna bara; Bruce Wambold, Adela Garcia,

Carina Håkansson, Glenda Fredman, Jacqui Dillon, John Holmberg, Lasse Berg, Leticia Rodriguez, Suzanne Osten och Bob Whittaker. Som det inte vore nog så föreläser samma dagar Magnus Ringborg och Suzanne Levy bara några stenkast bort, arrangerat av outtröttliga och pånyttfödda GCK. Göteborg är fortfarande familjeterapins framsida.

Med ett program av talare som, var för sig, kunde vara headline på en internationell familjeterapikongress väljer familjevårdstiftelsen ett koncept där talarna får ynka trekvart vardera att framföra sitt program på. Det är modig idé och får föreläsarna att anstränga sig att göra ett komprimerat best-of - framträdande där det gäller att vara på tårna från början till slut. Det korta formatet fungerar riktigt bra för vissa och sämre för andra. Oerhört sympatiska och intressanta Adele Garcia har rest nästan tusen mil för att se tekniken krängla och hennes tid snabbt försvinna, hon har med sig minst hälften av sitt föredrag tillbaka i resväskan till Argentina. Verkligen synd för Adele hade ideologiska visioner att berätta om som letade sig långt utanför terapirummet. Annat tempo är det på publikens favorit i repris, Robert Whitaker, som pratar i hundraåtti och hinner förmedla en uppsjö av häpnadsväckande statistik kring det absurda knarkandet av mediciner som läkare glatt skriver ut till barn och vuxna. Detta trots att det inte finns någon som helst forskning som visar att medicinerna hjälper i långa loppet utan tvärt om bara gör det värre. Men allra bäst av talarna är utan tvekan energiknippt Glenda Fredman som på lördagsmorgonen skakar liv i dagen-efter - festen -terapeuterna med sitt kraftfulla budskap om att alltid hitta hopp i de svåraste av sammanhang. Hon lyckas på lördagsmorgonens 45 magiska minuter få en hel sal med trötta behandlare att längta till jobbet på måndag morgon. Inte illa att kunna inspirera så.

Arrangemanget som sådant andas toppklass. Fint program, kartor, namnskyltar och inte minst en glimrande Hanna Lundblad som inofficiell konferencier.

Den enda invändningen skulle väl vara gruppdiskussionerna som är standard vid såna här tillfällen och som vanligt är det inte något problem att få folk

att prata om sig själva, psykiatriförfallet, arbetsbelastningen eller den ena organisationen uslare än den andra. Vi har hört det förut och den dyn vill vi inte dras ner i. Då är banketten på fredagskvällen långt mer intressant och hoppfull. Flera av stjärntalarna har tillsammans med oss andra dödliga sökt sig till älvkanten på rätt sida bron och gemytliga Ruckmans där det bjuds på enastående utsikt, italiensk buffé och överraskande underhållning. Det hade varit så lätt att plocka hit något av de vanliga coverbanden som fyller upp dansgolvet med Creedence-imitationer och sweet home Alabama men familjevårdstiftelsen har helt andra, mer vågade intentioner; The original Swedish Arvika blues breakers sträcker ut i finsk tango, jugge-blues och svenska folkvisor i - minst sagt - dynamisk tappning.

Sent på festkvällen kommer också hela konferensens höjdpunkt. Daniel Mackler ska nästa dag vara avslutningstalare kring det intressanta Soteria projektet (som visar att det troligtvis är bättre vid psykisk sjukdom att umgås med hippies i en stuga på landet än att vårdas på en psykiatriavdelning) men gör sitt allra största avtryck under två minuter och trettio sekunder när han spontant tar sig upp på scenen med en lånad gitarr. Han säger inget om tanken med att framföra just Homeward bound, Paul Simons smärtsamma sång om längtan tillbaka, men ingen kan undgå att det i Daniel Macklers känsliga tappning blir en lidelsefull sammanfattning på det den här konferensen handlat så mycket om; Vår längtan efter något vi kanske håller på att förlora. Det mänskliga mötet som läkning. Tänk att en lånad sång kan bli så effektiv i rätt sammanhang!

Inte helt överraskande valde media och politiker bort konferensen helt och hållet vilket familjevårdstiftelsen motiverat gick i spinn på i en ilsken debattartikel i senaste numret av Socialpolitik. Men för oss andra som var där gjordes det ett kraftfullt intryck och när vi på lördag lunch släntrar hemåt ler vi ändå hoppfullt mot varandra medan vi nynnar "i'm sitting in the railway station, got a ticket for my destination.."

Patrik Kärn

JAG BLIR SÅ BERÖRD och glad då jag hör om detta fantastiska arbete de gör. Alla föreläsare från många delar av världen med så mycket erfarenhet och utbildning och alla intressanta människor som deltog i seminarierna och det vi delade i grupperna.

Det som jag upplever som starkast med dagarna var hela stämningen mellan deltagarna, föreläsarna det var något magiskt och ett flöde som böljade fram och tillbaka mellan oss och i mig. Vi lyssnade och vi delade från det vi hört och från våra egna erfarenheter i arbetsliv och eget liv. Jag arbetar själv i skolan med barn som inte gillar skolan och/eller livet och då känns det så bra att seminariet handlade om att berätta berättelser, ta reda på sanningar, att man kan nå små, små barn att de förstår och förnimmer i sina kroppar det som hänt. Och att det finns bra fosterhem att vara i när det behövs och föräldrarna kanske inte mår med just nu.

När jag gick därifrån känns det härligt hoppfullt att vardagen är viktig och att den måste man få dela med andra och vara nära. Samtidigt få perspektiv och kännedom om sitt liv genom att träffa de proffsiga terapeuter som ha utvidgat terapirummet till att bli livet som pågår här och nu.

Maria White

Suzanne Osten. Foto Mårten af Ekenstam

THERE WILL BE DAYS LIKE THIS

Jag är stolt över de människor som jag under tre dagar fått dela mina tankar, känslor och min närvaro med men framförallt är jag stolt över mig själv. När jag nu skriver detta tänker jag "Nej, så där kan du inte skriva..." I de flesta sammanhang vi befinner oss i finns det så många olika delar som gör att vi begränsar och nedvärderar oss själva och som en följd av detta begränsar, förminska och nedvärderar vi andra som vi möter, både andra "professionella" och de vi är satta att hjälpa. I det sammanhang som familjevårdsstiftelsen skapat finns inte dessa begränsningar och positioneringar av oss själva eller andra.

Glenda Fredman uttrycker det i slutet av dagarna som att vi alla gavs möjligheten av för en stund vara precis den man är. Kanske är det precis så enkelt, att om vi lyckas tillsammans med de familjer vi möter skapa en gemensam känsla av stolthet, trygghet och gemenskap – att bara få vara oss själva för en stund, så

kanske det är just det som gör en skillnad i människors liv.

Kanske är det när vi kommer för långt bort ifrån oss själva och vårt inre som vi missar det viktigaste i det terapeutiska arbetet. När vi sviker oss själva och vår egen övertygelse. För vem kan säga emot Lasse Berg när han på ett målade sätt beskriver en grupp människor i Kalahari som samlas runt lägerelden och berättar historier för varandra – vem kan säga att den känslan och gemenskapen inte är det viktigaste som finns i våra liv.

Eller när Suzanne Osten visar en film där en liten bebis som precis har lärt sig gå deltar i en teater och är med och samspelar en kontext på det mest mänskliga och intellektuella vis man kan tänka sig.

En sång spelar i mitt inre när jag nu återvänder hem och det är "There will be days like this" av Van Morrison och jag kan inte låta bli att leta reda på texten och upptäcker att raderna i låten stäm-

mer så väl överens med min känsla av vad konferensen har handlat om.

Van Morrison sjunger bla "...when you don't need an answer there'll be days like this..." är det inte precis det ett systemiskt familjearbete handlar om – vi behöver och ska inte ha svaren – utan svaren är något som vi måste finna tillsammans. Eller när han sjunger vidare att "everyone is up front and they're not playing tricks" är för mig ett kollaborativt förhållningssätt där transparens och ärlighet är avgörande.

Och som en riktig anknytningsterapeut förmedlar Van Morrison hur viktiga våra tidigaste relationer är och hur de finns med oss som en följeslagare genom livet "...well my mama told me...". Van Morrison verkar ha tänkt i samma banor som familjevårdsstiftelsen.

Men allas vårt ansvar är att ha modet att skapa dagar som dessa i våra egna sammanhang.

Linda Strömberg
Familjebehandlare, Öppenvårdsteamet i
Salems kommun

Dalarnas familjeterapiförening 25 år!

Det började som en kreativ tanke i ett rum på BUP i Falun. Johan Sundelin, Karin Lübeck och några till som intresserade sig för familjeterapi tänkte sig starta en förening. Mosad Saker var en av dem som var på väg dit och stötte ihop med Michael Rundblad. Mosad försökte intressera Michael och sa till sist att kom nu "när Johan Sundelin kallar då

mycket livaktig förening med flera intressanta och välbesökta studiedagar och spännande medlemskvällar som erbjuds de drygt 100 medlemmarna. Inbjudningarna och intresset når också ut till en mycket bred krets av de som arbetar med människovårdande yrken av olika slag inom främst Dalarna men också Örebro-, Västerås- och

behandling av olika problem i olika målgrupper av patienter.

Johan presenterade argumentet för de olika sidorna. Han ställde också frågor utifrån manualiserad familjeterapi. Kan det vara något för utvecklingen av kunskapsfältet eller lägger manualiseringen bara hämsko på utvecklingen av både terapeutisk effektivitet och terapeutens professionella utveckling?

Efter föreläsningen följde en inspirerad diskussion om det Johan sagt. Eftermiddagen avslutades med att Gustaf Berglund, Kerstin Hopstadius, Britt-Marie Andersson och Karin Lübeck samtalade en stund om föreläsningens tema.

Vid den efterföljande festbuffén gavs tillfälle att möta gamla och nya vänner och dela minnen. Dff har haft glädjen att ha flera namnkunniga personer som ordförande eller ledamöter i styrelsen. Kerstin Hopstadius, Johan Sundelin, Barbro Born och Britt-Marie Laurell delade alla med sig av minnen men också av tankar om framtiden. Karin Petré, som en gång i starten skar salladen, skickade en skriftlig hälsning. Jörgen Gunnarson, föreningens nuvarande ordförande, mindes med glädje kongressen som Dff arrangerade i Tällberg "På spaning efter familjeterapi...". En kongress som fortfarande låter tala om sig.

Han funderade vidare att det nu är dags att gå på spaning efter framtidens familjeterapiförening. Redan 1997 arrangerade Dff kongress i Falun med temat "Låt lustarna blomma". Ett tema som fick arbetsgivare att fundera ett extra varv men kongressen blev till sist en av de mest välbesökta.

Värd för kvällen var Ulla Hedman, styrelseledamot i Dff, som på ett tjänstfullt vis bokat arrangemangen och höll i trådarna under festen. Dessutom var det Ullas egen födelsedag!

Siktet är nu inställt på 25 nya år i Dalarnas Familjeterapiförening med uppdrag att verka för ökad kontakt mellan familjeterapeutiskt intresserade samt sprida kunskap om familjeterapeutiska synsätt och arbetsmetoder bland enskilda och institutioner.

Text och foto: Gudrun Jacobsson

Mosad Saker och Johan Sundelin i glatt samspråk

kommer man".

Ett halvår senare, i mars 1988, hade det bestämts att Dalarnas familjeterapiförening skulle bildas. Kallelsen till första årsmötet gick via hörsägen. Karin Petré och Gösta Schwieler bokade bystugan i Västankvick utanför Siljansnäs och skar ihop en sallad hemma i köket. Bystugan hade plats för 30 personer så det var väl tilltaget. När årsmötet började stod det 80 intresserade entusiaster och trängdes i Västankviks bystuga.

Britt-Marie Laurell hanterade ordförandedklubban när beslutet fattades att bilda Dalarnas familjeterapiförening som en intresseförening öppen för alla som vill vara med och stödja föreningens syften.

25 år senare, i mars 2013, möts omkring 50 medlemmar till årsmöte på Haganäs i Borlänge. Ordförande för årsmötet råkar bli, det var inte planerat, Britt-Marie Laurell som höll i klubban även första gången. Verksamhetsberättelsen visar en

Gävlerregionerna.

25-årsjubileet firades i samband med årsmötet dels med en föreläsning av Johan Sundelin och dels med en festbuffé. Alla medlemmar bjöds på festligheterna.

Johans Sundelins föreläsning "Vilka är egentligen de verksamma faktorerna i psykoterapi i allmänhet och familjeterapi i synnerhet?", hade 70 intresserade åhörare.

Johan resonerade att det finns två huvudperspektiv när man försöker besvara frågan. Båda spåren har stöd i forskning. Det ena perspektivet lyfter fram vikten av generella faktorer oavsett terapeutisk modell såsom terapeutens personliga skicklighet och förmåga att bygga en behandlingsallians med, medan det andra perspektivet lyfter fram strukturerade behandlingsprogram som utifrån evidens är utformade på lite olika sätt beroende på hur de bäst fungerar i

Familjekonstellationer:

Den blinda kärleken i familjesystem

I april hade jag glädjen att hos Föreningen för Familj- och Systemorienterad Terapi i Stockholm hålla ett föredrag om Familjekonstellationer och visa med en demonstration hur det går till i praktiken. Då intresset var stort med flera intressanta frågor från publiken ger jag här gärna en kort introduktion i Familjekonstellationer.

”Barn är förbundna på ett djupt sätt med sina föräldrar och sin familj. Men bindningen och kärleken som kommer av bindningen är ofta blind.” Detta säger den tyske familjeterapeuten Bert Hellinger, som har blivit känd för sitt arbetssätt med familjesystem som han kallar ”Familjekonstellationer”. På vilket sätt skulle till exempel anorexi kunna höra ihop med bindningen och kärleken i familjen? Vilka konsekvenser kan det leda till och hur skulle en lösning kunna se ut? Enligt Bert Hellingers modell är flickan eller pojken systemiskt sett symptombärare för en djupare, själslig konflikt i familjesystemet.

UNDER YTAN I FAMILJESYSTEM

Låt mig som exempel ta Anna 14 år som utvecklat anorexi. Hon lever med sin mamma och pappa och en lillasyster. Föräldrarna har arbete, ingen förälder är sjuk, äktenskapet relativt harmoniskt även om mamman uttrycker viss frustration över att maken ibland verkar frånvarande i relationen, lillasystern mår bra. Anna själv är något inbunden men fungerar bra i skolan och har goda kamratkontakter. Under ytan, dvs. utifrån vad som hänt i familjesystemet bakåt, visar det sig att pappan förlorade sin lillebror som dog i astma tre år gammal och att mammans far hade alkoholproblem. Skulle något av detta kunna ha att göra med Annas symptom, anorexi? Det är frågan man ställer sig när man arbetar enligt Hellingers Familjekonstellationer.

FAMILJEUPPSTÄLLNING

För att få svar på frågan kommer mamman till en workshop för att med hjälp av en uppställning få familjens inre struktur belyst. Det går till så att mamman väljer representanter för familjen; någon som får representera pappan, någon för Anna och någon för

henne själv. Mamman ställer sedan upp representanterna på golvet i relation till varandra utifrån en inre känsla. Pappan står något bortvänd från mamman och dottern. Mamman ser på dottern och dottern ser på ryggen på representanten för sin far. Terapeuten ser på gestalten som bildats på golvet och lyssnar till vad representanterna upplever fysiskt och känslomässigt på sina platser. Pappan säger att han står bra där och inte har något behov av att se de andra, mamman uttrycker oro när hon ser på dottern, dottern har en impuls att vilja gå närmare pappan. Utifrån den information terapeuten har om vad som hänt tidigare i familjesystemet tar hon in ytterligare en person för pappans lillebror som dog och ställer en bit bort vänd mot pappan. Interventionen syftar till att se om det

förändrar något hos pappan där han står. Han blir känslomässigt berörd och vill gå till sin lillebror. Anna börjar gråta när hon ser sin far omfamna sin lillebror.

BLIND RESPEKTIVE SEENDE KÄRLEK

På en fråga till Anna vad hon känner säger hon att hon vill följa efter sin far. Terapeuten låter Anna gå till fadern som nu står hos sin döda lillebror. Hon ber fadern vända sig om mot sin dotter och ber Anna säga: ”Jag vill följa dig”, vilket hon gärna säger med ett leende till sin far. Vad betyder det i sammanhanget? Jo, det är här den blinda kärleken i familjesystemet blir synlig genom att Anna vill följa sin fars själsliga längtan att förenas med sin döda bror. Fadern var bara fem år då hans bror hastigt dog i astma och förlusten har följt honom genom livet

Göteborgs Centrum för Kompetensutveckling

Workshops ht 2013/vt 2014 i Göteborg

Maggie Carrey

Modern hjärnforskning i Narrativ praktik

25-26 september 2013

Peter Fonagy/Eia Asen

Mentalisering – som begrepp och förhållningssätt

7-8 november 2013

Scott D Miller/Susanne Bargmann

Advanced FIT Training

12-15 november 2013

Scott D Miller

Förändringsarbete – Praktikbaserad evidens

30-31 januari 2014

För anmälan och mer information se www.gck.nu

Kontakta oss på info@gck.nu

och påverkat honom omedvetet. Som femåring kan man inte sörja på ett vuxet sätt, men saknaden sätter djupa spår. Det uppstår ett både fysiskt och själsligt tomrum efter brodern. Pappan fylls av en omedveten längtan efter att få förenas med sin bror som är död, vilket blir synligt i uppställningen. Dottern säger med sin anorexi i sitt hjärta: "Kära pappa, jag vill inte att du försvinner. Hellre försvinner jag" - vilket anorexi ju i realiteten handlar om. Även denna mening ber terapeuten Anna att säga högt till sin far. Vad svarar pappan på det? Givetvis vill han inte att Anna ska dö och på frågan svarar han: "Jag vill inte att du ska försvinna. Jag vill att du ska leva!" När detta är sagt gråter Annas representant och terapeuten ber henne säga: "Jag ser att du saknat din bror och vill gå till honom. Jag är din dotter och för att hedra dig och ditt öde ska jag leva livet du gett mig." Med den meningen vänds den blinda kärleken, att Anna i sin bindning till sin familj omedvetet längtar efter att försvinna i sin fars ställe, och blir till seende kärlek där hon kan respektera den inre verkligheten som den är, dvs. pappans längtan att följa sin bror och också hans vilja att hon ska leva.

VIKTEN AV ATT VARA PÅ SIN EGEN PLATS I SYSTEMET

Annas mamma som sett på uppställningen är påtagligt berörd, hennes representant likaså. Annas representant får nu vända sig om och se på representanten för sin mor för första gången. Anna går då fram till henne och de omfamnar varmt varandra. Terapeuten ställer sedan pappans representant tillsammans med sin bror bredvid mamman, som nu får gå in själv i uppställningen och stå bredvid representanten för pappan. Annas representant får ställa sig framför sina föräldrar och se på dem och pappans bror. Hon får avslutningsvis säga till föräldrarna: "Det här är min plats och här stannar jag kvar – för att hedra livet ni gett mig."

VILKEN EFFEKT KAN DÅ EN UPPSTÄLLNING HA PÅ FAMILJESYSTEMET?

I konstellationen om Anna har mamman fått uppleva hur dottern velat göra något utifrån sin bindning och omedvetna kärlek till sin familj. Och hon går

hem med en ny, mer omfattande bild av familjesystemet och vad som fanns under ytan. Kan man då lita på att en uppställning överensstämmer med verkligheten? Utifrån de flertusentals Familjekonstellationer som olika utövare har varit ledare för visar återkopplingen från deltagare att effekterna ofta är djupgående och i många fall transformerande. Men, säger någon, Anna var ju inte ens med när mamman gjorde uppställningen? Trots det visar det sig omigen att även den som inte själv deltog påverkas. I fallet med Anna så fick terapeuten återkoppling efter en tid att Anna mår mycket bättre, verkade gladare och var mindre fixerad vid sin vikt. Mammans oro började lägga sig, vilket säkert också hade en positiv inverkan på Anna som tidigare känt sig kontrollerad av mamman och hennes oro.

Själv som terapeut för Familjekonstellationer kan jag bara förundras över de positiva effekter som en uppställning kan ge, även när inte hela familjen är närvarande. I de flesta fall är klienten densamma som den som äger frågeställningen, men föräldrar kan med fördel göra en uppställning för sina barn utan att de själva är närvarande. Inget skulle däremot ha hindrat att Anna, liksom pappan själva hade deltagit i workshopen. Det skulle till och med ha kunnat vara en fördel att alla tre deltog, så att alla hade fått beröras direkt av det de såg med hjälp av representanterna. För en uppställning berör verkligen både fysiskt och känslomässigt, det visade ju representanternas liksom Annas mammas reaktioner på.

UPPLEVELSEBASERAD METOD UTFRÅN GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Bert Hellinger har utifrån sin mångåriga erfarenhet av att arbeta med familjesystem formulerat några grundläggande principer. En av de viktigaste är att alla har rätt till sin egen plats i familjesystemet, att ingen får glömmas bort eller uteslutas, oavsett orsak. När det sker kommer någon annan senare i systemet att dras in i den bortglömdes eller uteslutnes öde på ett negativt sätt. I fallet med Anna så var pappans bror i känslomässig mening bortglömd. På ett omedvetet plan känner Anna av att

pappan vill ut ur det nuvarande systemet och dras därför in i dynamiken med pappans omedvetna längtan till sin döde bror. Detta skulle också kunna avspeglas i mammans frustration över relationen till maken, som hon ibland upplever som mentalt frånvarande. Men det är som sagt en omedveten dynamik på en djupare själslig nivå än den man normalt undersöker. Därför är det viktigt att fråga efter vad som har hänt, alltså fakta, i familjesystemet ibland flera generationer bakåt och undersöka om och i så fall hur det kan hänga ihop med ett upplevt problem idag. Jag brukar använda mig av ett genogram för att klarlägga fakta i en klients familjesystem; har någon dött tidigt, sjukdomar, missbruk, våld, incest, adoption, aborter, missfall, krig och andra trauman och förluster som har inverkat menligt på familjens överlevnad och välmående.

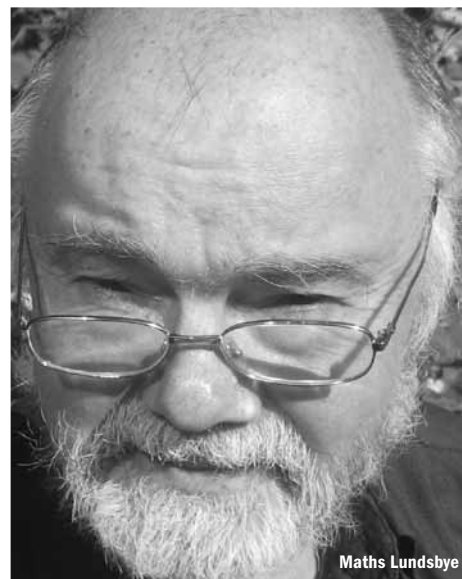
Förträngda, uttryckta känslor lever kvar i familjesystemet. Detta förklarar ändå inte hur representanter i en uppställning kan uppleva känslor som är direkt kopplade till de verkliga personerna, men som Bert Hellinger säger: "Jag vet inte hur det fungerar, men jag nöjer mig med att det fungerar och det räcker för mig." Inom sinom tid får vi säkert svaret! Under tiden använder jag mig av Familjekonstellationer med enskilda i min praktik med hjälp av figurer och golvmärkörer samt med grupper i workshops, helt enkelt därför att jag är så fascinerad av den helande kraften som finns att hämta i detta arbete och som jag ofta får ett bevis på.

Att beskriva arbetet med Familjekonstellationer gör sällan metoden rättvisa. Den behöver upplevas. Jag hoppas ändå att med denna introduktion ha kunnat förmedla en någorlunda rättvisande bild av vad Familjekonstellationer är och om blind (omedveten) kontra seende (medvetandegjord) kärlek i familjesystem.

Har du några frågor får du gärna höra av dig till mig på chp@care-of.se

Charlotte Palmgren

Systemterapeut i Familjekonstellationer
Rektor Svenska Hellinger Institutet
Författare till boken "Om du visste hur mycket jag älskar dig!" Kärlekens kraft i familjerelationer. En bok om Bert Hellingers Familjekonstellationer

Fortsättningskurs i familjeterapi

Hösten 2013 erbjuder GSI och Folkuniversitetet en fortsättningskurs i familjeterapi (FT2).

Kursen ingår som moment 2 i GSI's grundutbildning i familjeterapi omfattande totalt 360 studietimmar, fördelade på tre moment över fyra terminer, och som kan kompletteras med en påbyggnadskurs för s.k. "steg 1-kompetens" över två terminer.

Förkunskapskrav

Förkunskapskrav är genomgången introduktionskurs i familjeterapi, ledd av lärare från GSI. Annan introduktionskurs kan jämföras om den till innehåll, upplägg och omfattning motsvarar minst GSI's introduktionskurs. Deltagare som genomgått GSI's FT1 har dock företräde, om antalet sökande överstiger 18. Den som vill tillgodoräkna sig annan utbildning bör i god tid ladda ned en ekvivaleringsblankett från Folkuniversitetets hemsida.

Kursens mål

Kursens mål är att fördjupa och bredda kursdeltagarnas teoretiska kunskaper och att integrera dessa kunskaper till praktiska färdigheter, med hjälp av videoinspelade rollspel med direkthandledning under rollspelen och videohandledning vid genomgången av det inspelade materialet. I sista delen av kursen läggs allt fokus på att levandegöra begreppen och tillämpa dem i det konkreta familjearbetet (eller i arbete med andra levande system).

Kursinnehåll

- Samgående – att bygga en terapeutisk allians, baserad på förtroende
- Co-terapi och reflekterande team – extra dimensioner i terapi
- Problem-, mål- och resursformulering samt samtalsstrategi i övrigt
- Inre och yttre omstruktureringar – nya tankar och samspelsmönster

Kursledare

Maths Lundsbye, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, psykoterapihandledare. Maths är sedan 1974 verksam vid GSI, och har under alla år gjort sig känd som en kursledare som gör inlärningsprocessen till ett nöje.

Tid, plats och pris

Kursen omfattar totalt 6 heldagar fördelat på 3 tillfällen à 2 heldagar; 10-11/10, 7-8/11 och 5-6/12, kl 08.30 - 16.00. Kursen äger rum vid Folkuniversitetet, Norra Allégatan 6, Göteborg. Priset på kursen är 8.800:-, moms tillkommer.

Litteratur

Lundsbye: *Systemiskt strukturell familjeterapi på svenska*, del 1 (denna bok laddas ner på www.gsi.se)
Hårtveit & Jenssen: *Familjen plus en*

Information och anmälan

För mer information om kursens innehåll, vänligen kontakta kursledare maths.lundsbye@telia.com. För anmälan, gå till www.folkuniversitetet.se/goteborg eller kontakta Folkuniversitetets kundcenter på 031-10 65 99.

www.gsi.se

GÖTEBORGS SOCIALPSYKOLOGISKA INSTITUT AB

www.folkuniversitetet.se/goteborg

Folkuniversitetet

Priset på lemonad

GUS VAN SANT HAR UNDER SIN KARRIÄR lyckats med det ovanliga att göra allt från publiktillvanda, nästintill feel-good-filmer som *Finding Forrester* eller *Good Will Hunting* till art-housefilmer som *My Own Private Idaho* och *Elephant*.

Hans senaste, *Promised Land*, handlar naturen och om vår framtid, om utarmningen av landsbygden, omöjligheten av att försörja sig på jordbruk och om sökandet efter ett lönsamt alternativ till oljeberoende. Och om fracking – en teknik att utvinna t ex naturgas. Med risk att gasen läcker ut och förgiftar grundvatten, betesmarker och vattendrag.

Matt Damon spelar Steve Butler, representant för naturgas-företaget Global, som tillsammans med en kollega (Frances McDormand) åker runt till bönder på gränsen till konkurs för att köpa rätten att utvinna möjliga naturgasfyndigheter på deras ägor. Steve har rötterna i småstadsmiljön och vet hur man ska klä sig och formulera sig för att inge förtroende.

Möjligen är Global, eller i varje fall Steve Butler, åtminstone delvis ute i vällovliga syften. Det kan hursomhelst lätt fås att se ut så. Men alla blir inte övertygade, trots att argumenten ibland förstärks med en extra slant. Hur stora är egentligen riskerna? Och priset som företaget vill betala – hur relaterar det till de kalkylerade vinsterna?

Det går inte som smort, men hade inte Dustin (John Krasinski – manusförfattare tillsammans med Damon), ekologisk aktivist, dykt upp hade det kanske gått i lås. Dustin är inte bara aktivist – han har en egen historia också. Den handlar om gården som funnits i hans familj i generationer, och om vad som hände när Global började med naturgasutvinning på deras mark. Det är oundvikligt – många av de presumtiva säljarna tänker att samma sak skulle kunna hända här. Och det handlar inte bara om pengar – det handlar om ett sätt att leva, om det sättet har en framtid.

Det kan verka programmatiskt, lite sentimentalt. Men *Promised Land* berättar också om verkliga människor, med vanliga, verkliga känslor. Småstadsmiljön är välfångad, med

Stories we tell

inskränkthet, drickande och här och där vagt hoppingivande inslag. Matt Damon är helt rätt, med sin hygglighet och sitt som vanligt alldeles naturliga agerande. Spelet i övrigt är rakt igenom bra – inte en biroll som faller ur ramen. Fotot är följsamt, berättandet aldrig ansträngt.

Historien känns bekant – idealism och utsatthet möter storföretagsgirighet och cynism. Det balanserar på gränsen till schablon när flickan som säljer lemonad utanför gymnas-tiksalen där kommunens framtid ska diskuteras tackar nej till Steves erbjudande att behålla hela dollarn – ”It says on the sign 25 c...so it's only 25 c”. Men också under ekonomiskt pres-sade omständigheter kan lite vardagshederlighet överleva. Och också i ett samhälle på väg mot nedläggning kan det finnas någon som ser en mening i att lära barnen ta hand om saker på ett omsorgsfullt sätt – som Alice (nyansrikt gestaltad av Rosemarie DeWitt) gör, läraren som Steve blir förtjust i men som gillar Dustins budskap bättre.

Men *Promised Land* har en vändpunkt i beredskap som till slut gör det lätt att överse med att filmen kan uppfattas som förutsägbart välment. Den blundar för mindre än man tror, och handlar också om sökandet efter ett fungerande alternativ till kommersialisering av livet, relationer och utsagor om verkligheten.

Promised Land får mig att tänka på mitt eget arbete, psykiatri. På läkemedelsindustrin och den roll den kommit att spela. Allen Frances, amerikansk psykiater som var tongivande i arbetet med DSM-IV, kommer under våren ut med en bok om DSM-V, *Saving Normal: An Insider's Revolt Against Out-of-Control Psychiatric Diagnosis, DSM-5, Big Pharma, and the Medicalization of Ordinary Life*. Titeln säger vad det handlar om. Frances menar att psykiatri tappat besinningen i diagnostisk expansionism. Diagnostik av bipolär sjukdom går ner i småbarnsåldrarna, allt fler barn och unga får ADHD-diagnos. Framsteg som gör det möjligt att hjälpa fler? Eller psykiatrins förvanskning till pseudobiologi? Allt mer av mänskligt bete-ende patologiseras och medikaliseras. Vilka är drivkrafterna? Vilka är riskerna

Och det som inte rymts i skattningsskalan? I *Stories We Tell* berättar den kanadensiska skådespelerskan (*Mitt liv utan mig*) och regissören (*Away from Her, Take This Waltz*) Sarah Polley om komplicerade aspekter av sin egen historia. Med utgångspunkt i ett stående skämt i familjen, om vem som egentligen var hennes pappa, har Sarah Polley gjort en film som är en särpräglad och personlig blandning av dokumentär och fiktion.

Stories We Tell visar med i början tålamodsprovande men till slut oerhört belönande envetenhet komplexiteten i en när-läsning av det enskilda livsödet. ”Who the fuck cares about our family?”, frågar Sarahs syster, in i kameran. Det mirakulösa är att när berättelsen läggs fram med sådan respekt både för de inblandade och för sanningen, så gott den nu låter sig

fångas, med sådan ömhet, lojalitet, oräddhet och integritet, så blir den väldigt privata historien inte bara engagerande utan till sist också gripande.

Mamma Diane, en karismatisk kvinna, dog i cancer när Sarah var 11 år. Sarah har två äldre halvsyskon från mammans första äktenskap, och två äldre helsyskon. Diane var skådespelare, som pappa Michael. *Stories We Tell* består av intervjuer med syskonen, med Michael, och med en rad andra personer, var och en med sin relation till Diane. Familjefilmer i super-8 och annat gammalt filmmaterial med Diane, Michael och andra personer som var med ger en autenticitet som bara det tekniskt ofärdiga kan ge. Till det har Sarah Polley också lagt "fejkade" dokumentära sekvenser – inspelade i super-8 för att ge autenticitetskänsla, med skådespelare i stället för de "verkliga" personerna.

Stories We Tell inleds med ett citat av Margaret Atwood: "When you're in the middle of a story, it's not yet a story." Och sedan, efteråt, när storyn är en story (eller flera – för var och en har sin), så är den unik. Och om den lyckas vara det, då kan vi, paradoxalt nog, känna igen oss. Sarah Polleys film förenar kärleksfullhet och saklighet, och genom att den håller sig så alldeles intill den konkreta historia den berättar, genom de många sätt denna historia upplevts av de inblandade, lyckas den ge en känsla av något personligt betydelsefullt också för en fullständigt främmande åskådare där i biomörkret.

Stories We Tell, en av årets absolut bästa filmer, kommer på Folkets bio nu i sommar. *Promised Land* får sin svenska biopremiär i augusti.

Göran Nordström

Anknytningsbaserad Familjeterapi med Gary Diamond Ph.D Välj en till fyra dagar!

7 okt	Introduktionsdag
8-9 okt	Utbildningsdagar, begränsat antal
10 okt	Avancerad dag, begränsat antal

ABFT är en manualiserad och flexibel metod för behandling av ungdomsdepression. Metoden är utvecklad för att upprätta förtroende och tillit mellan barn och föräldrar och därifrån stärka och utveckla den unga individens självförtroende och kompetens.

Man lär sig snabbt hur man gör en tydlig "färdplan" varigenom dessa djupgående och reparativa samtal kan ske i terapi. Terapeuter får lära sig att fokusera på konflikter i kärnfamiljen, sårbara känslor och den instinktiva önskan om tillgivenhet.

Abft är utprövad i flera studier i USA och Norge, som visat goda resultat avseende depression och suicidalitet, metoden bygger på anknytningsteori, familjepsykologi och strukturell familjeterapi.

Läs gärna mer på <http://www.research.chop.edu/programs/cfis/>

Plats: Malmö
Kursspråk: Engelska

Detaljer finns på www.sikt.nu eller ring 040-579 480

SIKT

Therapeutic Assessment with Children (TA-C) i kombination med familjeterapi ett alternativ till dagens barnpsykiatriska utredningar?

I en annan del av världen där människor är beroende av varandra för att överleva, till exempel i Afrika, sägs det att "det behövs en hel by av människor för att uppfostra ett barn." Är vi så anorlunda i våra grundläggande behov än människorna i andra kulturer?

Vi flyttar tillbaka i tiden och befinner oss i Sydeuropa på 60-talet. I ett land som Grekland där jag växte upp. Många unga föräldrar i 20-årsåldern utvandrade till andra länder för att försäkra sig om sin ekonomi och leva ut sina drömmar om en självständig och ekonomiskt trygg framtid. Det blev med ett högt pris som insats, att lämna sina barn kvar i hemlandet hos andra vuxna som släkten.

Mina föräldrar kom till Sverige. Människorna i byn där jag kommer ifrån (cirka 1000 invånare) fick en stor betydelse i min uppväxt. Släkt, vänner, grannar, skola, återkommande traditioner, religion, leken, till och med den grekiska solen fyllde ett "rum" som blivit tomt. Omgivningen fick en stor betydelse nästan avgörande för hur man skulle utvecklas. Idag är jag tacksam för den uppväxt jag har haft och det går inte ett år utan att jag kommer hem till "min" by för att se att den finns kvar.

Mitt val att bli familjeterapeut är ingen slump. Som "lämnat" barn har jag tidigt lärt mig när jag bör anpassa mig och när jag kan ta för mig för att överleva. Att tidigt lära sig interagera med andra på ett sätt så att man blir accepterad och omtyckt har varit avgörande. Hur blir det då för barn som på grund av genetik eller på grund av sociala omständigheter inte kan eller orkar "surfa" för att överleva. Hur blir det för dem som inte vet eller förmår att stämma in i de mönster som vi har byggt upp? Mönster som samhället eller skolan har byggt krockar ibland med byggandet av mönster där det krävs ett annat sätt att tänka för att förstå. Hur ska vi förstå och stödja dessa barn i deras uppfostran och personliga utveckling?

Wrangsjö (1998) menar att dessa barn ofta blir behandlade som besvärliga, icke

önskvärda och känner sig ofta oförstådda. Barnets självkänsla påverkas negativt och frustrationen över att inte få tillräckligt med stöd är mer påfrestande för barnet än dess eventuella diagnos.

När barnet får signaler om att dess beteende uppfattas som besvärligt startar ofta en ond spiral med en ökad känsla av otillräcklighet och försämrade självkänsla.

Min erfarenhet är att hur man blir bemött, vilken status man har, inte bara som person utan också som familj, våra fördomar om varandra, rykten, skvaller osv påverkar i stor grad till vilka vi blir. Vi blir någon i andras ögon och det har betydelse, det formar oss. Identitet är något som vi erövrar i samspel med andra.

Föräldrar till dessa barn har inte sällan många funderingar och en känsla av otillräcklighet i sitt föräldraskap.

Är det mig det är fel på?

Borde jag orka mer?

Föräldrarnas självkänsla utsätts för påfrestringar genom att de exempelvis oroar sig för barnets problem eller känner sig provocerade. Det är inte sällan föräldrarna får en känsla av att bli avvisade av sitt barn då barnet inte tar emot deras tröst och närhet. De har slitit på relationerna till varandra, stått ut med känslor av vanmakt och inte sällan känner de skuld och skam. Många av dessa föräldrar jobbar i motvind för att få förståelse och rätt stöd av samhället. Skolpersonal, vänner, släkt, myndigheter som socialtjänsten, BUP, placerar ibland det som inte går att förstå i fack som "uppfostran" och därmed startas en häxjakt där "Svarte Petter" vandrar runt och vi anklagar varandra. Alla vill väl men vi når inte ända fram.

Hur kan det bli så när vi har så hög kompetens av kunskap, jobbar efter rekommendationer och riktlinjer som socialstyrelsen har gjort? Bra bedömningar och bra åtgärdsprogram görs och det räcker inte till. Min uppfattning är att det oftast inte handlar om att vi gör fel saker utan att viktiga personer för barnet

inte har fått en större förståelse som gör skillnad i omhändertagande efter en utredning. Vi, de professionella, har inte kunnat förmedla vidare det vi har förstått, inte för att vi inte har försökt utan för att det är svårt att förmedla det med enbart ord.

En av de tjejer jag jobbar med sa det jag försöker säga nu på ett väldigt tydligt sätt när vi tog vårt samtal under en promenad. "Det ni pratar om där i det rummet på BUP, förstår inte jag. Jag måste få se och känna för att förstå." Vi behöver ha barnet och deras föräldrar med oss igenom hela processen i det vi gör.

Med det som utgångsläget valde jag att skriva min uppsats på familjeterapiutbildningen i Umeå, om en utredningsmetod gällande barnpsykiatriska utredningar, som jag funnit sympatisk och unik i sin kombination med familjeterapi. Den har fortfarande ett amerikanskt namn och är utarbetad av Stephen Finn och hans medarbetare i Texas.

"Therapeutic Assessment With Children (TA-C). Det är en utrednings- och behandlingsmetod som på ett strukturerat sätt tar med familjen och barnet under hela utredningen. Den ger utrymme för föräldrarna att vara med i "svarta lådan" och göra sina fynd.

"Svarta lådan" är utredningarna vi gör och då vi många gånger låter föräldrarna stå utanför och vänta på våra resultat. TA-C har som syfte att öka föräldrarnas motivation till förståelse för sig själva och för barnets behov och styrkor. Att fånga underliggande strukturer som bidrar till beteenden.

Metodens främsta styrkor i jämförelse med "vanliga" utredningar är att föräldrarna får vara med i alla delar av utredningen. Testsituationerna blir synliga då föräldrarna tillsammans med familjeterapeut observerar barnet och psykologen bakom en envägsspegel eller tv och kopplar händelser i testrummet till vardags-situationer. Detta ökar föräldrarnas nyfikenhet och förståelse för barnets svårigheter och därmed de problem man haft

inom familjen i samspel med varandra. De psykologiska testen används som en intervention samtidigt som man samlar in data om barnet. Familjen är med som observatörer och tolkare av de psykologiska testen.

Psykologtesterna följs av familjesamtal där familjeterapeuten hjälper föräldrarna att korrigera sin "berättelse" om sig själva och barnet utifrån de fynd de har gjort.

Med olika familjeterapeutiska metoder strävar man för att sätta igång en process som kan förbättra kommunikationen och samspelet mellan barnet och familjen samt andra viktiga personer. Den ökade förståelse för barnets behov minskar skammen hos föräldrarna vilket är en förutsättning för att de ska bemöta barnet med ökad förståelse och värme. Med den nya berättelsen om barnet och familjen kan föräldrarna bli mer lyhörda och tolka barnets signaler på ett mer korrekt sätt. Helhetssynen om familjens behov är viktig varför man uppmärksammar även föräldrarnas mående. Syftet är att väcka engagemang inom familjen för varandras behov och motivation till förändring.

Föräldrarna och barnet hittar svaren till sina frågor istället för att "experterna" ska tala om vad de ska göra. Man erbjuder inte några färdiga resultat utan erbjuder föräldrar och barnet att själva vara med i utforskandet. Utredning och behandling flätas in i varandra. Strukturen som TA-C är uppbyggd på, erbjuder föräldrarna ett starkt "hållande sammanhang" så att de känner sig accepterade och trygga med situationen.

TA-C modellen är uppdelat i sex faser:

1. Inledningsfas. 2. Test- och administrationsfas. 3. Interventionsfas. 4. Summering /diskussionsfas. 5. Feedback- och skriftlig kommunikationsfas. 6. Uppföljningsfas

1. Inledningsfasen:

Vi jobbar med att bygga upp en trygg och tillitsfull relation med föräldrarna. Vi introducerar dem i det kollaborativa arbetssättet. Tillsammans sammanstäl-

ler vi föräldrarnas frågeställningar som ska vara kopplade till vardagen. Vi formulerar målet med utredningen. Vi samlar in bakgrundsinformation till frågeställningarna och tar emot föräldrarnas/vårdnadshavarnas "berättelse" om barnet. Vid andra tillfället bjuds barnet in tillsammans med sina föräldrar. Barnet får information om utredningen och får möjlighet att ställa egna frågor inför utredningen. Vanligtvis är inte barnet med

vid första besöket men i vissa situationer kan det vara nödvändigt och acceptabelt att inkludera barnet redan initialt.

2. Test och administrationsfasen:

Föräldrarnas och barnets frågeställningar ligger till grund för utredningsprocessen och valet av utredningsmaterial. Psykologen och barnet genomför testuppgifter samtidigt som föräldrar och familjeterapeut observerar genom en envägsspegel. Tillsammans diskuterar

FAMILJE
TERAPEUTERNA
KORSVÄGEN AB

anordnar

**2-årig Grundläggande Psykoterapiutbildning
på Systemisk/Narrativ Grund**
(motsvarar steg 1, 30hp)
inriktning familj och nätverksarbete

start 9-10 september 2013 i Göteborg

År 1: Utbildningen är upplagd med två kursdagar/månad sammanlagt 18 dagar

År 2: Fördjupning av det teoretiska lärandet (10dagar) i kombination med kliniskt arbete med familjer under handledning (15 dagar – 120 timmar)

Kostnad: 23 000 kr exkl. moms 5 750 kr per termin

Mer information om utbildningen samt kursplan och litteraturlista se www.familjeterapeuterna.se

Kontakt: info@familjeterapeuterna.se

och reflekterar de över vad som händer i testrummet och kopplar det till vardagen och de sammanställda frågeställningarna. Eventuella observationer i skolmiljö görs tillsammans med föräldrarna. Vi hjälper familjen att se under ytan.

3. Interventionsfasen:

Valet av terapeutisk metod utgår från den sammanlagda bedömningen från testprestationen, observationer, diskussionerna, frågeställningarna, anamnes och inom det egna teoretiska utgångsperspektivet.

Under de familjesessionerna som görs parallellt med testsessionerna, får barnet möjlighet och hjälp av familjeterapeuten att visa för sina föräldrar hur den upplever sin situation i de olika sammanhang den befinner sig och i samspel med andra. Detta görs genom bland annat rollspel, skulptur och externalisering av problemet. Det blir då på ett konkret sätt tydligt för föräldrarna hur det är för barnet hemma och på skolan.

Det blev överraskande för föräldrarna vi mötte hur mycket barnet kämpar och anstränger sig för att det ska fungera. Här finns det utrymme för att bjuda in andra viktiga personer som mor- och farföräldrar eller skolpersonal för att öka förståelsen för barnets och familjens behov.

4. Summering och diskussionsfasen:

I och med att TA-C som metod erbjuds föräldrarna att vara delaktiga under alla delar av utredningen, blir de förberedda för diskussionen om de fynd som har gjorts under utredningen. Utredarna refererar till situationer under utredningen och kopplar dem till familjens vardagsrutiner och barnets skolsituation.

Tillsammans med familjen svarar vi på deras ursprungliga frågor till utredningen. Genom att utredarna och föräldrarna tillsammans sammanställer

materialet har föräldrarna möjlighet att komma med förslag till åtgärder.

Möjligheten för att rekommendationer och åtgärdsprogram följs upp av familjen efter utredningstiden, ökar då de själva har varit med och påverkat.

5. Skriftlig kommunikation och feedbackfas:

Skriftlig dokumentation av utredningen skickas till familjen. Separat dokumentation med svar på familjens ursprungliga frågor till utredningen erbjuds.

Skriftlig feedback och muntlig redogörelse ges till barnet i form av en saga eller fabel. Forskning har visat att återgivning av utredningen i form av fabeln bidrar till att barnet känner sig bättre förstådda och mer förhoppningsfulla efter en framgångsrik feedback session.

6. Uppföljningsfas:

Det är vanligt att man bokar ett uppföljningssamtal med familjen två till tre månader efter återgivningen av utredningen. Familjen ges möjlighet att diskutera nya eller gamla problem och man kopplar de till fynden/resultatet/bedömningen av utredningen. De tidigare rekommendationerna modifieras för att möta det aktuella behovet hos barnet och familjen.

Till sist vill jag sammanfatta min uppfattning om några av fördelarna med att använda TA-C som utredningsmodell. Föräldrarnas deltagande i alla delar av utredningen och att man utgår ifrån deras frågeställningar, bidrar till att de blir engagerade och motiverade till att ta reda på barnets behov istället för att invänta på experternas bedömning i slutet av utredningen.

Att familjen är med som observatör/tolkare av psykologtesterna och med hjälp av utredarna koppla det som sker i

testrummet till vardagssituationer på ett konkret sätt.

Barnet får möjlighet med hjälp av utredarna att själva beskriva sin situation vilket väcker större förståelse hos föräldrarna. Det resulterar till att deras känsla av skuld och skam minskar och därmed ökar förutsättningarna för ett bättre samspel mellan föräldrarna och barnet. Den ökade förståelse för barnets svårigheter minskar även föräldrarnas känsla av skuld och skam. Förutsättningarna för att föräldrarna ska använda sig mer av den auktoritet som ligger i föräldraskapet ökar och därmed är möjligheten större att deras bemötande gentemot barnet förbättras.

I min nuvarande arbetsplats BUP Sundsvall/Härnösand har mina chefer gett sin välsignelse till att använda oss av TA-C som metod och vi på behandlingsteamet i Härnösand har börjat prova oss fram. Utredningsenheten i Sundsvall har Stephen Finn som handledare och vi har därmed bra möjlighet att utveckla metoden bättre vilket jag hoppas på. Till sist vill jag varmt rekommendera TA-C i kombination med familjeterapi som ett alternativ till traditionella barnpsykiatriska utredningar.

I min uppsats beskriver jag metoden steg för steg igenom samtliga sex faser utifrån en familj som vi utredde enligt TA-C. Rekommenderar den till läsning för de som vill fördjupa sig i ämnet. Sökord för att få fram den är bl.a: Terapeutiska utredningar.

Uppsatsen har som titel:

Om man vandrar i andras skor kan man förstå var de klämmer.

Therapeutic Assessment with Children (TA-C) i kombination med familjeterapi – ett alternativ till dagens barnpsykiatriska utredningar?

Eva Digas

EFTERLYSNING!

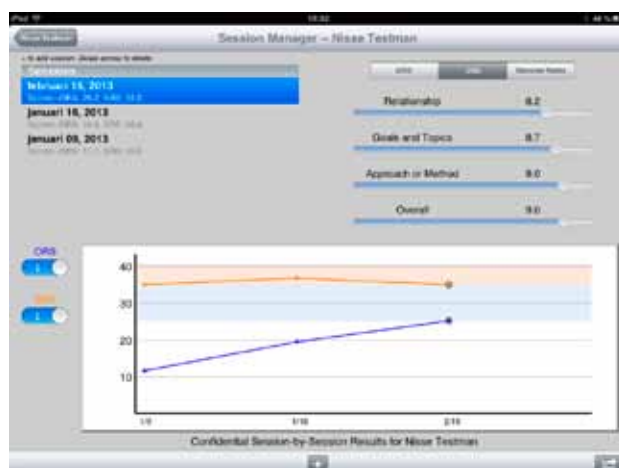
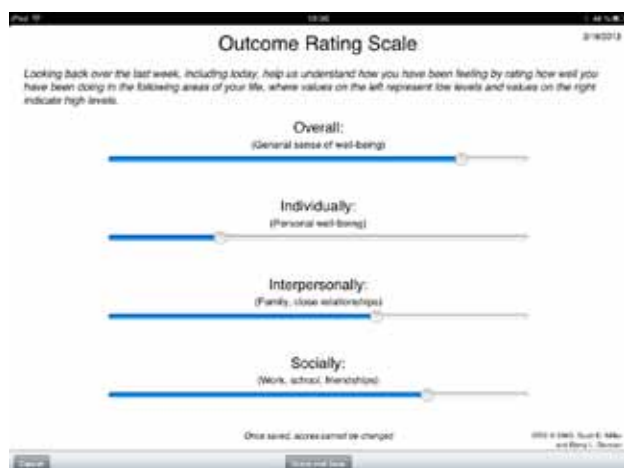
Vi vill gärna ha artiklar med berättelser om vad ni gör på jobbet.

Familjeterapi håller inte på att försvinna, den blomstrar för tillfället främst i våra kommuner i verksamheter med inriktning på familjebehandling av olika slag.

Skriv och berätta vad som händer där ute!

SFT-redaktionen
sftred@telia.com

Bra app för ORS/SRS

För alla som använder sig av Scott Millers skalor, ORS/SRS. Nu har mallarna kommit som en app. Jag har testat och tycker appen är fantastiskt bra. Klienten får ipaden eller iphonen och markerar sitt mående på ett enkelt sätt. Jag får omedelbar sammanställning och slipper mäta med linjal och addera

millimetrarna. The Therapy Outcome Management System heter appen och kostar 109 kronor på Itunes appstore.

Klienten kan dra i markören i de fyra olika områden som representerar hans mentala status.

Efter sittningen är det dags att bedöma hur mötet med terapeuten var.

Klienten gör likadant här; drar i markören och vips får jag ett värde.

Sammanställningen visar hur pass hjälpsamma samtalen varit över tid. Den undre kurvan visar hur klienten mår. Den övre hur samarbetet mellan klient och terapeut varit.

Mårten af Ekenstam

– Lösningsfokuserade samtal för människor som arbetar med människor–

Lösningfokuserad Baskurs, 28-30 aug eller 25-27 nov – Lär dig grunderna i lösningfokuserad kortidsterapi eller fräscha upp dina gamla kunskaper

Diplomutbildning 20 dagar under ett år startar aug / sep med Harry Korman och Jocelyne Lopez-Korman
En gedigen utbildning för dig som vill satsa, metodträning, teori och handledning på eget material

Fördjupningskurs 4 dagar startar 11-12 nov och 9-10 dec med Harry Korman och Jocelyne Lopez-Korman
För dig som har grundutbildning i lösningfokus

Allan Wade 21-22 nov – Small acts of Living, om hur vi gör motstånd då vi utsätts för övergrepp.

Interaktivt ledarskap 6 dagar startar 28-29 jan 2014 med Jocelyne Lopez-Korman och Aviva Suskin-Holmqvist. För arbetsledare och chefer.

Andrew Turnell mars 2014 - Signs of Safety 5 dagar intensiv utbildning, för dig som tidigare gått grundutbildning i lösningfokus eller Turnells grundkurser.

Margret Hiles våren 2014 - The Resolutions Approach (Turnell, Essex) - Hur samarbeta med föräldrar som förnekar att övergrepp hänt och i samarbete skapa säkerhet för barnen. Lär dig samtala med barn under utredningen med "Words and Pictures".

Dessutom under våren 2014: **Peter Szabo** och **Scott Miller**

Begränsat antal platser så först till kvarn
Detaljer finns på www.sikt.nu 040-579 480

SIKT

B-FÖRENINGSBREV

RETURADRESS:

SFT

c/o Anita Blom af Ekenstam

Ringvägen 47b

181 51 Lidingö

www.sfft.se

KALENDARIUM

6-8 JUNI

THE NEWEST DIALOGICAL IDEAS AND PRACTICES IN COLLABORATION WITH FAMILIES AND SOCIAL NETWORKS, PETER ROBER, JAAKKO SEIKKULA AND JOHN SHOTTER
WWW.DIALOGIC.FI
AULANKO, FINLAND

9-10 SEPTEMBER

START FÖR 2-ÅRIG GRUNDLÄGGANDE PSYKOTERAPIUTBILDNING PÅ SYSTEMISK/ NARRATIV GRUND INRIKTNING FAMILJ OCH NÄTVERKSARBETE
WWW.FAMILJETERAPEUTERNA.SE
GÖTEBORG

25-26 SEPTEMBER

MODERN HJÄRNFORSKNING I NARRATIV PRAKTIK, MAGGIE CARREY
WWW.GCK.NU
GÖTEBORG

30 SEPTEMBER-1 OKTOBER

KORTTIDSTERAPI MED PAR, ELLIOT CONNIE FRÅN USA
WWW.SIKT.NU
MALMÖ

7-8 OKTOBER

"LÖSNINGSINRIKTAT ARBETE MED BARN/ UNGA OCH FÖRÄLDRAR" UTIFRÅN JAG KAN METODEN MED BEN FURMAN
WWW.RETEAMING.NU
STOCKHOLM

17-18 OKTOBER

FAMILJETERAPI SOM ETT KALEIDOSKOP - SFFT:S RIKSKONGRESS OCH ÅRSMÖTE
WWW.SFFT.SE
YSTAD

4-5 NOVEMBER

SCOTT D MILLER
WWW.DANDERYDSTEAMET.SE
STOCKHOLM

7-8 NOVEMBER

MENTALISERING – SOM BEGREPP OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT. PETER FONAGY, EIA ASEN
WWW.GCK.NU
GÖTEBORG

8 NOVEMBER

EN DAG MED ROBERT WHITAKER OCH REPRESENTANTER FÖR BARN- OCH VUXENPSYKIATRIN, LÄKEMEDELSKOMMITTÉN I REGION SKÅNE OCH SOCIALSTYRELSEN I ETT SAMTAL PÅ TEMAT: HÅLLER VI PÅ ATT SKAPA NYA PROBLEM ELLER ÄR WHITAKERS SAMMANFATTNING AV FORSKNINGEN KRING SSRI, NEUROLEPTIKA OCH CENTRALSTIMULANTIA OSERIÖS? NÄRMARE INF KOMMER PÅ SFT:S HEMSIDA, SÖDRA FÖRENINGEN
SÖDRA SVERIGES FAMILJETERAPI-FÖRENING OCH SVENSKA FÖRENINGEN FÖR LÖSNINGSFOKUS
MALMÖ

12-15 NOVEMBER

ADVANCED, SUSANNE BARGMANN
WWW.GCK.NU
GÖTEBORG

21-22 NOVEMBER

SMALL ACTS OF LIVING: VIOLENCE – RESISTANCE AND POWER OF LANGUAGE, ALLAN WADE FRÅN KANADA. WWW.SIKT.NU
MALMÖ

2014

30-31 JANUARI

FÖRÄNDRINGSARBETE – PRAKTIKBASERAD EVIDENS, SCOTT MILLER
WWW.GCK.NU
GÖTEBORG

ANNONSERA I SFT – SVENSK FAMILJETERAPI. HELSIDA 4 000 KR, HALVSIDA 3 000 KR

KVARTSSIDA 2 000 KR PLATSANNONS KVARTSSIDA 4 000 KR.

NÄSTA NUMMER KOMMER UT I BÖRJAN AV SEPTEMBER. MANUSSTOPP 15/8

KONTAKTA REDAKTIONEN SFTRED@TELIA.COM